

แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร
โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์

วิทยานิพนธ์
ของ
วันชพร พรภิญโญยิ่ง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหาร

ธันวาคม 2561

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

**THE APPLICATION OF SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY IN
MANAGING PRIVATE PRIMARY SCHOOLS
IN MUANG BURIRAM DISTRICT**

Wanachaporn Pornpinyoying

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree
of Master of Economics Program in Political Economics and Governance**

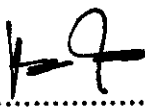
December 2018

Copyright of Buriram Rajabhat University

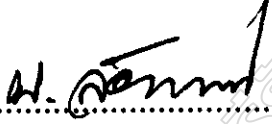

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นางวันเพชร พรภิญโญยิ่ง
เรียบร้อยแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหาร ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คณะกรรมการสอบ

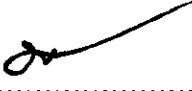

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ โชควรรกุล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ปาโนรัมย์)
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

..... กรรมการ
(ดร.บรรเจิด สอนสุภาพ)
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

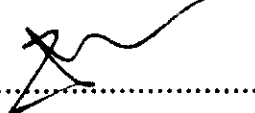

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลกันยา ศรีสุข)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหาร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ปาโนรัมย์)

คณบดีคณะวิทยาการจัดการ

วันที่..... เดือน .....พ.ศ.....
20 5.ค. 2561

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่..... เดือน .....พ.ศ.....
20 5.ค. 2561

ชื่อเรื่อง	แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์	
ผู้วิจัย	วนัชพร พรภิญโญยิ่ง	
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา ปาโนรัมย์	ที่ปรึกษาหลัก
	ดร.บรรเจิด สอนสุภาพ	ที่ปรึกษาร่วม
ปริญญา	เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา เศรษฐศาสตรการเมือง และการบริหาร
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์ 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาแนวทางในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ 2) เปรียบเทียบแนวทางในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ และประชากรเป็นผู้บริหารและครูจำนวน 259 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นและมีค่าความเชื่อมั่น 0.88 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ และวิธีการของเชฟเฟ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. แนวทางในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก
2. เปรียบเทียบแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน
3. เปรียบเทียบแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมมีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05
4. ปัญหาสำคัญ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ได้แก่ ด้านการสร้างความปลอดภัยและด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน ในประเด็นเกี่ยวกับควร ใดตรงหรือปัญหาอย่างละเอียดและ

เน้นการมีส่วนร่วมในการทำงาน ด้านการบริหารงานโดยใช้เหตุผลในประเด็นเกี่ยวกับควรมีการมอบหมายงานตามความรู้ความสามารถและแบ่งงานให้ตรงกับผู้รับผิดชอบหรือฝ่าย ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันในประเด็นเกี่ยวกับควรเน้นความถูกต้องและปฏิบัติตามระเบียบของทางโรงเรียน ด้านการบริหารงานบนฐานของความรู้ ในประเด็นเกี่ยวกับควรมีการกระตุ้นบุคลากรให้ขยันแสวงหาความรู้ ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรมในประเด็นเกี่ยวกับผู้บริหารควรดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajabhat University

TITLE	The Application of Sufficiency Economy Philosophy in Managing Private Primary Schools in Muang Buriram District		
AUTHOR	Wanatchaporn Pornpinyoying		
THESIS ADVISORS	Associate Professor Dr. Preecha Panoram	Major Advisor	
	Dr. Bancherd Sornsupharp	Co - advisor	
DEGREE	Master of Economics	MAJOR	Political Economics and Governance
SCHOOL	Buriram Rajabhat University	YEAR	2018

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to study the application of sufficiency economy philosophy in managing private primary schools and 2) to compare the guidelines for the application of sufficiency economy philosophy in managing private primary schools. Data were collected from 259 administrators and teachers. The instrument for collecting the data was the 5–point–rating–scale questionnaire with the reliability of 0.88. The statistics used for analyzing the data were frequency, percentage, mean, standard deviation, t – test, F - test, and Scheffe' method.

The results were as follows:

1. The guidelines for the application of sufficiency economy philosophy in the managing private primary schools, Muang Buriram District based on the opinions of administrators and teachers were at a high level in overall aspects.
2. The comparison study of sufficiency economy philosophy in private primary schools classified by gender was not different in overall aspects. .
3. The comparison of the application of sufficiency economy philosophy in managing private primary schools, Muang Buriram District of administrators and teachers was statistically different at the significant level of 0.05.
4. Major problems suggested by the administrators and teachers were moderation and immunity in term of problem consideration in detailed and emphasized on the participation in the workplace. In term of reasonable management, the assignments should be assigned according to knowledge and ability of person or department. For immunity matters, accuracy and compliance with school rules should be focused. In administration knowledge issues, personnel should be

encouraged to diligently seek for knowledge. In addition, the management should be based on morality and ethics in the way that the administrators should be maintained with good model.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajaphat University

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้โดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา ปาโนรัมย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก อาจารย์ ดร.บรรเจิด สอนสุภาพ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กุลกัญญา ศรีสุข กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกียรติศักดิ์ โชควรรกุล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาช่วยเหลือให้คำปรึกษาแนะนำตรวจแก้ไขข้อบกพร่องตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อย และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้อำนวยความสะดวกในการประสานงานจัดทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสามท่าน คือ นายศรัทธา เหมือนถนอม ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ รองศาสตราจารย์สายใจ ทันการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รพีพรรณ พงษ์อินทร์วงศ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองเครื่องมือ ขอขอบคุณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้เครื่องมือ และขอขอบพระคุณผู้บริหาร โรงเรียนอัสสัมชัญ โรงเรียนมารีย์อนุสรณ์ โรงเรียนอนุบาลสิรินธร ได้กรุณาตอบแบบสอบถามการวิจัยในครั้งนี้

ประโยชน์และคุณค่าที่เกิดขึ้นจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบพระคุณแต่บิดา มารดา ผู้ให้กำเนิดชีวิต บुरพจารย์ คณาจารย์ ที่ได้อบรมสั่งสอนให้เป็นผู้มีศีล สมาธิ ปัญญา ตลอดจนผู้ส่วนเกี่ยวข้องและให้กำลังใจช่วยเหลือในการศึกษาแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

วันชพร พรภิญโญยิ่ง

สารบัญ

	หน้า
หน้าอนุมัติ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
ประกาศคุณูปการ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพประกอบ	ฒ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	8
การบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	23
หลักการบริหารสถานศึกษา.....	25
การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	43
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	43
เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	47
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	50
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	66
ความมุ่งหมายของการวิจัย	66
สมมติฐานของการวิจัย.....	66
วิธีดำเนินการวิจัย	67
สรุปผลการวิจัย.....	68
อภิปรายผล.....	71
ข้อเสนอแนะ	75
บรรณานุกรม	76

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก.....	80
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์แต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ.....	81
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย.....	85
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม.....	87
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	91
ภาคผนวก จ คำดัชนีความสอดคล้อง.....	100
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	103

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajabhat University

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
3.1	จำนวนสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มประชากรจำแนกตามโรงเรียน	43
4.1	จำนวน และร้อยละ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน	51
4.2	แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โดยรวม.....	52
4.3	แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของครู โดยรวม.....	53
4.4	แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของครูเพศชาย โดยรวม.....	54
4.5	แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของครูเพศหญิง โดยรวม.....	55
4.6	แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของบริหารและครู ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี โดยรวม	56
4.7	แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของบริหารและครู ที่มีประสบการณ์ 5 - 10 ปี โดยรวม	57
4.8	แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของบริหารและครู ที่มีประสบการณ์ 11 ปีขึ้นไป โดยรวม.....	58

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.9	เปรียบเทียบแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็น ของบริหารและครูจำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน 59
4.10	เปรียบเทียบแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็น ของบริหารและครูจำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมและรายด้าน..... 60
4.11	แนวทางในการพัฒนาการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็น ของบริหารและครู ด้านการสร้างความปลอดภัย 61
4.12	แนวทางในการพัฒนาการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็น ของบริหารและครู ด้านการบริหารงานโดยใช้เหตุผล..... 62
4.13	แนวทางในการพัฒนาการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็น ของบริหารและครู ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน..... 63
4.14	แนวทางในการพัฒนาการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็น ของบริหารและครู ด้านการบริหารงานบนฐานของความรู้ 64
4.15	แนวทางในการพัฒนาการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็น ของบริหารและครู ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม..... 64

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
2.1 หลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	18
2.2 โครงสร้างการบริหารงานสถานศึกษาเอกชน.....	36

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajabhat University

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพของสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ ที่ทันสมัยเข้ามา มีบทบาทพร้อมกับวัฒนธรรมของชาติตะวันตก ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษา ซึ่งการศึกษาถือได้ว่าเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาในทุกๆ ด้าน การศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่างๆ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาคนไทยให้มีความรู้ คุณธรรมความดีงามในจิตใจ มีความสามารถที่จะทำงาน และคิดวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้องสามารถเรียนรู้และแสวงหาความรู้ตลอดจนใช้ความรู้อย่างสร้างสรรค์ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559) มุ่งเน้นการพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน การสร้างฐานทางปัญญาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคนทั้งในเชิงสถาบัน ระบบ โครงสร้างให้เข้มแข็งสามารถเป็นภูมิคุ้มกันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2555 : 39)

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาหรือแนวปฏิบัติที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยมานานกว่า 30 ปี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติได้ประมวลและกลั่นกรองพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในวโรกาสต่าง ๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปเผยแพร่ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2552 เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่าย และประชาชนโดยทั่วไป ความว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาชี้ถึงการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้

ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้สำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552)

กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักในการพัฒนาคนและสร้างเยาวชนให้มีคุณภาพของประเทศ ได้ตระหนักและเห็นคุณค่าในภารกิจดังกล่าว จึงมีนโยบายที่จะเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงโดยอันเชิญมาใช้เป็นหลักในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพสามารถพึ่งตนเองได้ เกิดความพอมีพอกิน พอมีพอใช้ โดยใช้หลักความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และมีคุณธรรมเป็นกรอบในการดำรงชีวิต และเป็นพลเมืองดีของชาติ ด้วยการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมและปลูกฝังปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำรงชีวิตให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนนำไปสู่การปรับแนวทางการพัฒนาให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งกำหนดคนนโยบายด้านการศึกษา นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนาให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะและเจตคติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างสมดุลและยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553)

สถานศึกษาในฐานะหน่วยจัดการศึกษาในระดับฐานรากจึงจำเป็นต้องสอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการ การดำเนินงาน โดยอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่าย เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู ตลอดจนผู้ปกครองและนักเรียนทุกคน บุคลากรนับว่ามีความสำคัญยิ่งในการบริหารสถานศึกษาให้ดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะผู้บริหารถือเป็นตัวจักรสำคัญเปรียบเสมือนหัวใจของสถานศึกษามีใช่เพียงแต่บริหารสถานศึกษาเท่านั้น แต่จำเป็นต้องแสดงบทบาทของผู้นำที่แท้จริง ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีลักษณะความเป็นผู้นำย่อมสามารถทำให้สิ่งที่ตนรับผิดชอบสำเร็จลุ่ล่งไปด้วยดี ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสามารถต้องเป็นทั้งผู้บริหารและผู้นำควบคู่กันไป บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาต้องนำบุคลากรและองค์กรไปในทิศทางที่เหมาะสมและถูกต้องด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 129)

โรงเรียนเอกชน ในเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีการบริหารจัดการศึกษามุ่งส่งเสริมให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปีอย่างทั่วถึง และได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีการพัฒนาและส่งเสริมแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เป็นบุคคลที่มีความรู้คู่คุณธรรม มีการพัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับประชากรวัยเรียนทุกคนให้ได้รับการพัฒนาตนเอง

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ซึ่งผลการวิจัยจะนำไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาในการบริหารงานด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลมากที่สุด สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริหารและครูผู้สอน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายและประสบความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาแนวทางในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์
2. เพื่อเปรียบเทียบแนวทางในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์
3. แนวทางในการพัฒนาและข้อเสนอแนะที่ได้จากการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์

สมมติฐานของการวิจัย

การบริหารงานตามแนวทางในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ โรงเรียนประถมศึกษาของภาคเอกชนอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ของผู้บริหารและครูจำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีความแตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ ดังต่อไปนี้

1. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ พัฒนาผู้บริหารและครูในการใช้แนวทางในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา
2. ได้แนวทางการพัฒนาผู้บริหารและครูในการใช้แนวทางในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ประกอบไปด้วยผู้บริหารและครูของโรงเรียนเอกชน ที่มีต่อพฤติกรรมแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารและครูใน 5 ด้าน คือ

- 1.1 ด้านการสร้างภาพพจน์
- 1.2 ด้านการบริหารงาน โดยใช้เหตุผล
- 1.3 ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน
- 1.4 ด้านการบริหารงานบนฐานความรู้
- 1.5 ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนเอกชนอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 259 คน ประกอบด้วย โรงเรียนอัสสัมชัญ โรงเรียนมารีย์อนุสรณ์ และโรงเรียนอนุบาลธีรา

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา มีดังนี้

- 3.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย ผู้บริหารและครู จำแนกตาม
  - 3.1.1 เพศ
  - 3.1.2 อายุ
  - 3.1.3 สถานภาพตำแหน่ง

- 3.1.4 วุฒิการศึกษาสูงสุด
- 3.1.5 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
- 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ใน 5 ด้าน ดังนี้
  - 3.2.1 ด้านการสร้างภาพพจน์
  - 3.2.2 ด้านการบริหารงานโดยใช้เหตุผล
  - 3.2.3 ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน
  - 3.2.4 ด้านการบริหารงานบนฐานของความรู้
  - 3.2.5 ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรม และจริยธรรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โรงเรียนเอกชน หมายถึง โรงเรียนเอกชน ในเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ระดับประถมศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน คือ โรงเรียนอัมรินทร์ โรงเรียนมารีย์อนุสรณ์ และโรงเรียนอนุบาลธีรา
2. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง หลักคิดและหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต เพื่อนำไปสู่ความพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของคนไทย สังคมไทยเพื่อให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุลและพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ ทางด้านสังคม ทางด้านสิ่งแวดล้อมและด้านวัฒนธรรม ถ้าใช้หลักความพอเพียงเป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ก็จะสามารถอยู่ได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ปรับตัวและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงได้เสมอ
3. แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง การที่ผู้บริหารปฏิบัติตนและปฏิบัติงานเป็นแบบอย่างตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมกิจกรรมการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้
  - 3.1 ด้านการสร้างภาพพจน์ หมายถึง การบริหารโดยใช้หลักความพอประมาณ คือ มีการเตรียมความพร้อมในการทำงาน การวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่พอดีมีประสิทธิภาพไม่ก่อหนี้สิน ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการทำงาน และรู้จักนำของที่ไม่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่

3.2 ด้านการบริหารงาน โดยใช้เหตุผล หมายถึง การบริหารโดยใช้หลักความมีเหตุผล คือ การบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วม รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น เปิดโอกาสให้ทุกคนร่วมตัดสินใจ บนพื้นฐานของการใช้เหตุผล

3.3 ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน หมายถึง การบริหารโดยใช้หลักการสร้างภูมิคุ้มกัน ได้แก่ มีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา มีการวางแผนที่รอบคอบ รู้เท่าทันต่อความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น สร้างบรรยากาศของความเป็นมิตรในองค์กรและชุมชน

3.4 ด้านบริหารบนฐานของความรู้ หมายถึง การบริหารโดยอยู่บนพื้นฐานของการใช้ความรู้ ได้แก่ ส่งเสริมคนในองค์กรแสวงหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ ใช้ความรู้ในการแก้ปัญหา ยอมรับความเปลี่ยนแปลงเชิงวิชาการ มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

3.5 ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรม และจริยธรรม หมายถึง การบริหารโดยอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรมและจริยธรรม ได้แก่ การดำเนินงานที่ถูกต้องตามศีลธรรม มีความซื่อสัตย์ โปร่งใส ส่งเสริมให้องค์กรเข้าถึงคุณธรรมจริยธรรม

4. สถานภาพตำแหน่ง หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งทำงานในโรงเรียนเอกชน เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

4.1 ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการของโรงเรียนเอกชน เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์

4.2 ครู หมายถึง บุคลากรผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูผู้สอนในสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชน เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์

5. ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มเข้าสู่ตำแหน่งในการปฏิบัติในโรงเรียนจนถึงปัจจุบัน ดังนี้

5.1 ประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี

5.2 ประสบการณ์ระหว่าง 5 – 10 ปี

5.3 ประสบการณ์ 11 ปีขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นที่รู้จักแพร่หลายและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับทุกระดับตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศและสังคมโลก จึงมีบทความ หนังสือ งานวิจัย ที่กล่าวถึงแนวคิดตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาเอกชน ระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวข้องกับ บทความ เอกสารแนวคิด ทฤษฎี รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจาก หนังสือ และ ตำราต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการนำมาใช้ในงานวิจัยนี้ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
  - 1.1 ความเป็นมาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
  - 1.2 ความหมายของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
  - 1.3 หลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
  - 1.4 แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. การบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. หลักการบริหารสถานศึกษา
  - 3.1 ความหมายของการบริหารการศึกษา
  - 3.2 หลักการบริหาร
  - 3.3 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา
4. การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน
  - 4.1 ความเป็นมาของการจัดการศึกษาเอกชน
  - 4.2 ความหมายและลักษณะของสถานศึกษาเอกชน
  - 4.3 การบริหารสถานศึกษาเอกชน
  - 4.4 ประเภทของสถานศึกษาเอกชน
  - 4.5 ขอบข่ายการบริหารงานและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ความเป็นมาของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

คำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตให้แก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี เพื่อนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิตในยามที่ประเทศประสบปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจใน พ.ศ. 2540 ภายหลังเมื่อได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้ประชาชนรอดพ้นและสามารถอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ จากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2517 ว่า

“การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐานคือ ความพอมี พอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานจากมั่นคงพร้อมพอสมควร และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญ และฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป”

ใน พ.ศ. 2540 เกิดปัญหาวิกฤตการณ์เศรษฐกิจ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พระราชทานพระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงอีกครั้ง เพื่อแนวทางแก้ปัญหาให้กับประเทศ

“การเป็นเสือนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้นหมายความว่าอุ้มชูตนเองได้ให้มีพอเพียงกับตนเอง อันนี้ก็เคยบอกว่า ความพอเพียงไม่ได้หมายความว่า ทุกครอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เองอย่างนั้นมันเกินไป แต่ว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอจะต้องมีความพอเพียงพอสมควร บางสิ่งบางอย่างที่ผลิตได้มากกว่าความต้องการ ก็ขายได้ แต่ขายในที่ไม่ห่างไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก...”

คำว่า “พอเพียง” จากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2541 ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชทานความหมายของคำว่า “พอเพียง” ไว้ว่า

“คำว่าพอเพียงมีความหมายอีกอย่างหนึ่ง มีความหมายกว้างออกไปอีก ไม่ได้หมายถึงการมีพอสำหรับใช้เองเท่านั้น แต่มีความหมายว่า พอมีพอกิน พอมีพอกินนี้แปลว่าเศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง”

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550 : 3) เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์

ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ

อภิชาติ พันธเสน (2550 : 1- 9) กล่าวว่า ทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ขณะเดียวกันก็ต้องไม่เป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม และถ้าหากเป็นไปได้ต้องฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นด้วยหรือเป็นการพัฒนาที่เพิ่มพูนในทุกประเภทไม่ว่าทุนมนุษย์ ซึ่งประกอบด้วยความสามารถ สติปัญญา และการพัฒนาจิต ทุนสังคม คือ การช่วยเหลือ เผื่อแผ่ ความซื่อสัตย์สุจริต ที่ก่อให้เกิดความร่วมมือกัน ทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง และส่วนรวม ทุนทางด้านกายภาพไม่ว่าจะเป็นเงินทุน เครื่องมือ เครื่องจักร และเทคโนโลยีต่างๆ จะต้องปราศจากซึ่งความโลภหรือความเห็นแก่ตัวมากจนเกินไป ซึ่งจะทำให้เราสามารถมีชีวิตอยู่ได้โดยรู้จักพอ คือ พอมีพอกิน หรือพอมีพอใช้ และตั้งอยู่ในความไม่ประมาทซึ่งก็เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีสำหรับการพัฒนาประเทศ โดยรวมจะต้องมีการพัฒนาเป็นขั้นเป็นตอน โดยใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีที่เหมาะสมแก่แต่ละขั้นตอนของการพัฒนา

ธีรพงษ์ มหาวิโร (2550 : 42) กล่าวว่า ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) ได้พยายามนำเอาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหัวใจสำคัญของการกำหนดแผนดังกล่าว แต่เนื่องจากความเข้าใจในความหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีความลึกซึ้งยังไม่เป็นที่เข้าใจและนำไปสู่การปฏิบัติอย่างกว้างขวาง ประกอบกับรัฐบาลที่ผ่านมามีได้มีความพยายามที่จะนำแผนดังกล่าวมาใช้เป็นนโยบายในการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง นโยบายที่เน้นการเข้าถึงแหล่งทุนเป็นสำคัญกลับมีผลในการทำลายความสามารถในการพึ่งตนเองอันเป็นหัวใจสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง หรือนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยการเน้นการเพิ่มอำนาจการใช้จ่ายของประชาชน โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบทางลบในระยะยาว นโยบายเช่นนี้ย่อมสวนทางกับเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยเหตุผลดังกล่าวแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) จึงนำเอาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางโดยมุ่งพัฒนาสังคมให้อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน คนไทยมีคุณธรรมนำความรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวยุบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรยั่งยืน อยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการประเทศที่มีธรรมาภิบาล ดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี

สรุปได้ว่า การดำเนินชีวิตของไทยที่ยึดเส้นทางสายกลางของความพอดีให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาอย่างมั่นคงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และเห็นความสำคัญกับการสร้างรากฐานทางเศรษฐกิจและสังคมให้เข้มแข็งรักษาความสมดุลของทุนและทรัพยากรสามารถปรับตัวพร้อมรับต่อ

การเปลี่ยนแปลง มีความอดทน เพียรพยายาม ใช้ปัญญานำไปสู่ความสุขของประชาชน

ความหมายของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

กรมส่งเสริมการเกษตร (2543 : 4) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า การดำเนินชีวิตหรือวิถีชีวิตของคนไทยให้อยู่อย่างพอประมาณตน เดินทางสายกลาง มีความพอดีและพอเพียงกับตนเอง ครอบครัว และชุมชน โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยภายนอกต่างๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ สิ่งสำคัญต้องรู้จักการพึ่งพาตนเอง โดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน และรู้จักการนำปัจจัยพื้นฐานมาใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ความสบาย และพอเพียงกับตนเอง

ประเวศ วะสี (2543 : 5) ได้สรุปเปรียบเทียบการพัฒนาตามแนวคิดของสังคมตะวันตกซึ่งสืบเนื่องจากการใช้ความรู้เป็นอำนาจเข้าแข่งขัน เพื่อเงินหรือความร่ำรวยที่ปราศจากคุณธรรมที่เห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน โดยเขียนเป็นรหัสพัฒนาว่า (KPM Knowledge Power-Money) หรือความรู้ อำนาจเงิน กับแนวการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่เอาความดีเป็นที่ตั้ง เพื่อการอยู่ร่วมกัน โดยใช้ความรู้ซึ่งเขียนรหัสพัฒนาว่า GCK (Goodness-Community-Knowledge) หรือความดี-การอยู่ร่วมกัน-ความรู้ ท่านสรุปว่าการพัฒนาแบบตะวันตกนำไปสู่ความเสื่อมเสียทางศีลธรรมและเจ็บป่วยมากขึ้นเรื่อยๆ เพราะให้เงินเป็นตัวตั้ง หากจะเยียวยาโลกได้ต้องใช้รหัสพัฒนาใหม่ที่ใช้ความดีเป็นตัวตั้งเพื่อการอยู่ร่วมกัน โดยใช้ความรู้ (GCK) ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มุ่งเน้นการพัฒนาโดยอาศัยความดี ความมีคุณธรรมศีลธรรมเป็นตัวตั้ง เพื่อให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข บนพื้นฐานแห่งความรู้ รู้จักวางแผนอย่างเป็นขั้นเป็นตอน เริ่มจากเล็กไปหาใหญ่ จากน้อยไปหามาก เมื่อปฏิบัติแล้วให้มีความมั่นคงและยั่งยืน

พัฒนาภรณ์ ฉัตรวิโรจน์ (2545 : 12) ได้ให้ความหมาย หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ วิธีการดำเนินชีวิตของคน โดยการพึ่งตนเอง มีความประหยัด พัฒนาตนเองให้มีการเรียนรู้ ภูมิปัญญาสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น รู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างมีคุณค่าอย่างยั่งยืน มีจิตสำนึกที่ดีต่อตนเอง และสังคม ช่วยเหลือเกื้อกูลกันถือเป็นแนวทางที่คนไทยจะต้องรู้ เพื่อนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนที่จะเป็นกำลังของประเทศในอนาคต ครูจึงควรนำความรู้เศรษฐกิจพอเพียงไปส่งเสริมในโรงเรียน

พระมหาประทีป พรหมสิทธิ์ (2545 : 7) ให้ความหมายหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเองอยู่ได้ โดยไม่ต้องเดือดร้อน ซึ่งต้องสร้างพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน คือให้ตนเองสามารถอยู่ได้อย่างพอกินพอใช้

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2545 : 8) ได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของ

ประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

สุเมธ ตันติเวชกุล (2549 : 21) เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา ได้กล่าวสรุปหลักเศรษฐกิจพอเพียงว่าการกระทำใดๆ ให้มีความพอเพียง หมายถึง ทำพอประมาณด้วยเหตุผลและผลการพัฒนาต้องเป็นไปตามลำดับขั้นตอน ต้องสร้างระบบภูมิคุ้มกันในตัว เพื่อสามารถเผชิญและอยู่รอดจากผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ต้องมีความรอบรู้ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอนต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในประเทศให้สำนึกในคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรม และสร้างความสมดุล และความพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงในด้านอนาคต

อภิชัย พันธเสน (2549 : 17) ให้ความหมายหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือแนวคิดในการดำเนินชีวิตที่ต้องประกอบด้วย ความพอเพียงหรือความพอประมาณ คือ ไม่ฟุ้งเฟ้อแต่ก็ไม่จำเป็นต้องกระเปียดกระเสียดจนเกิดความเดือดร้อน แต่ที่สำคัญที่สุดก็จะต้องมีเหตุผลแต่เป็นเหตุผลในพุทธธรรมหรือจริยธรรมของทุกศาสนา นั่นคือความไม่โลภจนเกินไป ซื่อสัตย์สุจริตและไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น

ปรียานุช พิบูลสราวุธ (2549 : 10) ได้กล่าวไว้ว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวัง

อภิชัย พันธเสน และคณะ (2550) ได้สังเคราะห์งานวิจัย ข้อเขียนและบทความที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า เศรษฐกิจพอเพียงได้แบ่งเป็นมิติทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การบริหารจัดการการศึกษาและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย สุขภาพและสิ่งแวดล้อมซึ่งมีไม่มากนัก นำมาอธิบาย

ในการวิเคราะห์เชิงระบบ โดยวิเคราะห์เศรษฐกิจพอเพียง ในฐานะเป็นวาทกรรมที่จะนำไปสู่ การดำเนินชีวิตของปัจเจกบุคคล นโยบายเศรษฐกิจเพื่อการพัฒนาที่เน้นการพึ่งตนเอง วาทกรรม เพื่อการแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และในฐานะที่เป็นกระบวนการทางสังคมและ วัฒนธรรมที่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันที่ทำให้ก้าวทันโลกาภิวัตน์ได้จากการสังเคราะห์ สรุปได้ว่างาน เขียนส่วนใหญ่อยู่ในมิติเศรษฐกิจสังคม งานวิจัยเกือบทั้งหมดชี้ให้เห็นว่าเศรษฐกิจพอเพียงมีอยู่เดิม แล้วในสังคมไทย ซึ่งมีพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่มาจากศาสนาธรรมต่างๆ และได้เปรียบเทียบ เศรษฐกิจพอเพียงกับเศรษฐศาสตร์กระแสหลักหรือระบบทุนนิยมและความรู้ความเข้าใจเกี่ยว กับเศรษฐกิจพอเพียงยังมีจำกัด มีไม่เพียงพอที่จะขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ภาคเศรษฐกิจ สมัยใหม่และยังขาดความรู้ที่จะส่งเสริมธรรมาภิบาลในทุกระดับของประเทศและขาดความรู้ เพื่อเชื่อมต่อสถาบันครอบครัว โรงเรียน ศาสนา เพื่อเป็นพลังขับเคลื่อน การพัฒนาของประเทศไป ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

เสถียร ชูระชัย (2550) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง ไม่ใช่สอนเอาความร่ำรวยเป็นตัวตั้ง ไม่ใช่ เรื่องการถอยหลังเข้าคลอง ไม่ใช่สอนให้คนหยุดพัฒนา หยุดกระตือรือร้น หยุดรับความรู้ไม่ใช่สอน ให้คนรอรับการสงเคราะห์ ไม่ใช่การเน้นเพียงตัวเลข การเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่ตรงกันข้าม เศรษฐกิจพอเพียง เป็นเรื่องการสอนให้ทุกคน ทุกครอบครัว ทุกองค์กร ทุกเชื้อชาติ ให้อยู่ในโลก อย่างมีสติปัญญา รู้เท่าทันโลก ขยันขันแข็ง ทำทุกภารกิจอย่างพอดีพอประมาณ ให้อยู่ในโลกไม่เกิน พอดี กล่าวเผชิญกับปัญหาในโลกปัจจุบันอย่างชาญฉลาด เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันให้ตัวเอง ให้ครอบครัว ให้สังคม ไม่ตกเป็นเหยื่อภายใต้กระแสทุนนิยม สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างสง่างามรู้จักทวน กระแสกิเลสอันเป็นสาเหตุแห่งความโลภ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2551 : ออนไลน์) กล่าวถึง เศรษฐกิจพอเพียงว่า คือ การดำรงชีวิตในความพอดี มีชีวิตใหม่ หวนกลับมาใช้ชีวิตชีวิตไทย จะทำให้ชาติบ้านเมือง และตัวเราหลุดพ้นจากความทุกข์และมีความสุขในที่สุด

สุรยุทธ์ จุลานนท์ (2551 : ปาฐกถาพิเศษ) ได้กล่าวไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงชี้ให้ประชาชนได้เห็นถึงแนวทางการปฏิบัติตนเพื่อให้สามารถ ดำรงชีพได้โดยที่ไม่เดือดร้อน ซึ่งที่จริงแล้วก็ก็เป็นแนวทางที่มีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของคน ไทย และสามารถนำไปใช้ได้ในทุกระดับ ในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับประเทศ

รุ่งทิwa สันติผลธรรม (2552 : 38) ให้ความหมายเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงว่า วิธีการดำเนิน ชีวิตอย่างไม่ประมาทโดยมีการประมาณตนเอง และรู้จักพึ่งตนเองโดยใช้ภูมิปัญญา ในท้องถิ่นมา ศึกษาพัฒนาต่อยอดให้เกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ และสามารถปัญหาให้กับตนเองและชุมชน มีการใช้ จำอย่างประหยัด รู้จักอดทน อดออม อดกลั้น พัฒนาตนเองให้มีความรู้ รู้จักใช้และรู้จักรักษา

ทรัพยากรธรรมชาติและในสังคม และพัฒนสิ่งแวดลอม มีจิตสำนึกที่ดีต่อตนเองและสังคม
ช่วยเหลือเกื้อกูลต่อบุคคลชุมชนทุกโอกาส

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาซึ่งถึงแนวทางการดำรงชีวิต
และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับตั้งแต่ ครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับรัฐทั้งในการดำรงชีวิต
ประจำวัน การพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนา
เศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวหน้าต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

หลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

หลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ การเดินสายกลาง ความพอเพียง
การพอดี ความพอประมาณ หรือมัชฌิมาปฏิปทา การเดินทางสายกลาง ซึ่งหลายท่าน ได้ให้
ความหมายไว้ดังนี้

อภิชาติ พันธเสน (2549) ได้กล่าวไว้ว่าแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นรูปธรรมของพุทธ
เศรษฐศาสตร์หรือเป็นองค์ความรู้ภาคปฏิบัติที่เป็นส่วนสำคัญของพุทธเศรษฐศาสตร์ซึ่งจะอธิบายถึง
หลักการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจทางเศรษฐกิจที่มีเหตุผล นั่นคือความพอประมาณ ซื่อตรง
ไม่โลภ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เข้าใจธรรมชาติตามสภาพที่เป็นจริงตามหลักธรรมะและใช้ชีวิตให้
สอดคล้องกับธรรมชาติซึ่งจะทำให้เกิดความสุขที่มาจากความสงบ

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย (2549 : 2) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีหลัก
พิจารณาอยู่ 5 ด้าน ดังนี้

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น
โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและเป็น
การมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤตเพื่อ
ความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ
โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนียาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อม ๆ กัน ดังนี้

(1) ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป
โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

(2) ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไป
อย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้น
จากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

(3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

(1) เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

(2) เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วยมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

5. แนวทางปฏิบัติ / ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

ปรียานุช พินุลสราวุธ (2550 : 10) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็น การมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนียาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ พร้อมๆ กัน ดังนี้

(1) ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่นการผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

(2) ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

(3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นต้องอาศัย ทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐานกล่าวคือ

(1) เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบ ด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและ ความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

(2) เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

5. แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

วิบูลย์ เข็มเฉลิม (2546 : 17; อ้างถึงใน นกัศวรณ ชื่นฤติ. 2550 : 43) ได้ให้ความหมายของ การพึ่งตนเอง ดังนี้

1. การพึ่งตนเองเป็นสภาวะ หมายถึง ความสามารถของคนที่จะช่วยเหลือตนเอง ให้ได้มากที่สุด โดยไม่เป็นภาระคนอื่นมากเกินไป มีความสมดุล ความพอดีในชีวิต เป็นสภาวะ ทางกายที่สอดคล้องกับสภาวะทางจิตที่เป็นอิสระ มีความพอเพียงในชีวิตที่เป็นอยู่ มีสิ่งจำเป็นอัน เป็นปัจจัยสี่พอเพียง เป็นความพร้อมของชีวิตทั้งทางร่างกายและจิตใจ

2. การพึ่งตนเอง หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อม เราไม่ได้ปฏิเสธเทคโนโลยี สมัยใหม่ ถ้าหากสิ่งนี้สนับสนุนให้เราใช้เวลาพอที่จะไปเริ่มสร้างสิ่งที่เราทำด้วยความยากลำบาก ให้มันง่ายขึ้น ฉะนั้น เราจะใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างสิ่งที่เอื้อต่อการพึ่งตนเองแล้วเป็นเรื่องที่ถูกต้อง แต่ถ้าใช้เทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวก จนทำให้เราพึ่งตนเองไม่ได้ก็ไม่มาถูกต้อง

3. การพึ่งตนเอง หมายถึง การมีสวัสดิการและความมั่นคงให้กับชีวิตของ ตนเองในปัจจุบันจนถึงอนาคต สวัสดิการตัวนี้พร้อมที่จะสนองต่อเราทันที โดยที่เราไม่ต้อง ไปเรียกร้องให้ใครมาจัดสวัสดิการให้ หรือให้ใครมาช่วยเหลือ เราสามารถที่จะช่วยตนเองหรือ พึ่งพาตนเองได้ในโอกาสนั้น

4. การพึ่งตนเองเป็นการจัดชีวิตให้สัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ อย่างเหมาะสมสัมพันธ์ กับคน สังคม ธรรมชาติรอบตัวเรา

การประหยัด ได้แก่ การมีความพอประมาณในการใช้ทรัพยากรตามความจำเป็น ในการดำเนินงานหรือความจำเป็นขั้นพื้นฐานของครอบครัว เศรษฐกิจพอเพียงเป็นทฤษฎีและ หลักการที่เป็นแนวทางให้คนไทยทุกคนสามารถดำรงชีพอยู่ได้อย่างมั่นคง บนกระแสของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี

รัตนา แก้วเสน. (2554 : 48) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็น การมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้น จากภัย และวิกฤต เพื่อ ความมั่นคง และความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นบันได

3. คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ พร้อม ๆ กัน ดังนี้

(1) ความพอประมาณ (Moderation) มีสองนัย คือ ความพอดี ไม่สุดโต่ง และการขึ้นได้ บนขาของตนเอง (Self-reliant) เป็นการดำเนินชีวิตอย่างทางสายกลาง โดยมีการกระทำไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป ในมิติต่างๆ เช่น การบริโภค การผลิตอยู่ในระดับสมดุล การใช้จ่าย การออม อยู่ในระดับที่ไม่สร้างความเดือดร้อนให้ตนเอง เป็นสิ่งที่ทำให้เราทำอะไรเต็มตามศักยภาพ ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เพื่อเป็นการขึ้นได้โดยลำแข้งของตนเอง

(2) ความมีเหตุผล (Reasonableness) หมายความว่า การตัดสินใจเกี่ยวกับพฤติกรรม ต่างๆ ที่มีความพอประมาณในมิติต่างๆ จะต้องมีการรอบรู้คิดถึงระยะยาว ต้องมีเป้าหมาย และวิธีการ ที่เหมาะสม มีความรู้ในการดำเนินการ มีการพิจารณาจากเหตุ ปัจจัยและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ต้องเป็น การมองระยะยาว ตลอดจนถึงผลกระทบของการกระทำและความเสี่ยง จะทำให้มีความ พอประมาณ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ความมีเหตุผลในทางปรัชญานี้ความหมายและนัยยะต่างกับ ความมีเหตุผลทาง เศรษฐศาสตร์ เพราะความมีเหตุผลทางเศรษฐศาสตร์ เป็นมโนทัศน์เพื่อการวิเคราะห์ ที่สมมติว่า ผู้บริโภคมีความพอใจของตนเองและมีพฤติกรรมบริโภคที่มีความคงเส้นคงวา เช่น ถ้าชอบส้ม มากกว่าเงาะ และชอบเงาะมากกว่ามังคุด ก็จะชอบส้มมากกว่ามังคุดด้วย นอกจากนี้ยังสมมติว่า ผู้บริโภคมีวัตถุประสงค์ของตนเองและจะดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามข้อจำกัดของ งบประมาณ มีความเข้าใจว่า เศรษฐศาสตร์ทำให้คนมีความโลภ เพราะบอกว่าผู้บริโภคมีความ ต้องการ ไม่จำกัด และความพอใจได้จากการบริโภคสินค้าเท่านั้น การสรุปเช่นนี้ไม่ถูกต้องนัก เพราะ ความต้องการที่ไม่จำกัดนั้นเป็นการเปรียบเทียบกับทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เป็นข้อสมมติแสดง ถึงความขาดแคลน (Scarcity) ของทรัพยากร ทำให้ต้องมีการจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ ส่วนการวิเคราะห์ที่สมมติให้ผู้บริโภคที่มีเหตุผลต้องการความพอใจสูงสุดจากการบริโภคสินค้า และบริการตามงบประมาณที่จำกัดนั้น เป็นข้อสมมติเบื้องต้นเพื่อหาอุปสงค์ของการบริโภคสินค้า

นั่นจึงต้องกำหนดความพอใจมาจากการบริโภคสินค้า การวิเคราะห์นี้สามารถขยายไปถึงความพอใจของผู้บริโภคไม่ได้อยู่กับการบริโภคสินค้าและบริการ แต่ขึ้นอยู่กับอย่างอื่นด้วย เช่น ความเท่าเทียมกันในสังคม สภาพแวดล้อมที่ดี การเป็นที่ยอมรับในสังคม นั่นคือวัตถุประสงค์ของผู้บริโภคจะเป็นการสร้างความพอใจที่ครอบคลุมมากกว่าการวิเคราะห์เบื้องต้น

(3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว (Self-immunity) พลวัตในมิติต่าง ๆ ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในสถานะต่างๆ อย่างรวดเร็วขึ้น จึงต้องมีการเตรียมตัวพร้อมรับผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ การกระทำที่เรียกได้ว่าพอเพียงไม่คำนึงถึงเหตุการณ์และผลในปัจจุบัน แต่จำเป็นต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอนาคต ภายใต้ข้อจำกัดของข้อมูลที่มีอยู่ และสามารถสร้างภูมิคุ้มกันพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และการมีภูมิคุ้มกันจะทำให้มีความพอเพียงแม้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง หรือมีเหตุการณ์ที่แย่ที่สุดก็จะรับมือได้

4. เงื่อนไข การตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นต้องอาศัยความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

4.1 เงื่อนไขความรู้ ได้แก่ มีความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง ความรอบรู้ คือ มีความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ อย่างรอบด้าน ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อการใช้เป็นประโยชน์พื้นฐานเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติอย่างพอเพียง การมีความรอบรู้ย่อมทำให้มีการตัดสินใจที่ถูกต้อง ทั้งนี้รวมถึง ความรอบคอบ ความระมัดระวัง คือมีการวางแผน โดยสามารถที่จะนำความรู้และหลักวิชาต่าง ๆ มาพิจารณาเชื่อมโยงสัมพันธ์กันและความมีสติ ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้ ในการนำแผนปฏิบัติที่ตั้งอยู่บนหลักวิชาต่าง ๆ เหล่านั้นไปใช้ ในทางปฏิบัติโดยมีการปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทั้งกายภาพและทางสังคมด้วย

4.2 เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วยมีความตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งครอบคลุมคนทั้งชาติ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ นักวิชาการ นักธุรกิจ มีสองด้านคือด้านจิตใจ/ปัญญา และด้านการกระทำ ในด้านแรกเป็นการเน้นความรู้คู่คุณธรรม ตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรอบรู้ที่เหมาะสม ส่วนด้านการกระทำหรือแนวทางดำเนินชีวิต เน้นความอดทน ความเพียร สติปัญญา และความรอบคอบ เงื่อนไขนี้จะทำให้การปฏิบัติตามเนื้อหาของความพอเพียงเป็นไปได้ ทำให้ตนเองไม่มีความโลภ ไม่เบียดเบียนผู้อื่นหรือสังคม เพราะการมีความโลภจะทำให้ทำอะไรสุดโต่ง ไม่นึกถึงความเสี่ยง ไม่รู้จักพอ มีโอกาส ที่จะกระทำการทุจริต

5. แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี ดังภาพประกอบ 2.1

ภาพประกอบ 2.1 กรอบแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2551 : 33)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2552) ได้สรุปความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้กล่าวไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำเนินอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่ต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร เพื่อสามารถเผชิญ กับผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจให้มีสำนึกคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญาและความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดีและได้สรุปองค์ประกอบของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ดังนี้

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีต่อความจำเป็นและเหมาะสมกับฐานะของตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นไม่มากหรือน้อยเกินไปและต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการอย่างมีเหตุผล ตามหลักวิชาการ กฎหมาย ศีลธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมที่ดีงาม คำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องและผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากกระทำอย่างรอบคอบ

3. ความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมเพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่

4. เงื่อนไขความรู้ หมายถึง เพื่อให้เกิดความพอเพียงในการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ต้องอาศัยความรู้ รอบคอบและระมัดระวังในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้วางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน

5. เงื่อนไขคุณธรรม หมายถึง เพื่อให้เกิดความพอเพียงในการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ต้องยึดหลักคุณธรรมเป็นแนวทางมีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่โลภ ไม่ตระหนี่ รู้ตัวแบ่งปันให้ผู้อื่นมีความสามัคคี ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน พากเพียร มีสติและปัญญา

สรุปได้ว่าหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีหัวใจสำคัญคือ กรอบแนวคิดที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและเป็นการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน ประกอบไปด้วยความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวซึ่งจะต้องมีเงื่อนไขในเรื่องความรู้ และคุณธรรมประกอบด้วยพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงใน ทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี ซึ่งแนวทางการปฏิบัติตนและการดำเนินชีวิต ดังนี้

1. ปฏิบัติตนให้มีความพอประมาณตน รู้จักศักยภาพของคนที่มียู่
2. ปฏิบัติตนอย่างมีเหตุผล ปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ บนพื้นฐานของความเป็นสติปัญญายึดทางสายกลางในการปฏิบัติ
3. มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ
4. มีความรอบรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง สามารถคิดวิเคราะห์และปฏิบัติด้วยความรอบคอบระมัดระวัง
5. ปฏิบัติตนและดำเนินวิถีชีวิตอย่างมีคุณธรรมตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน เพียรพยายาม แบ่งปัน มีสติปัญญา มีวินัยพึ่งตนเอง แบ่งปันเอื้ออาทร รับผิดชอบและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดที่สามารถนำไปใช้ให้เหมาะสมได้ในชีวิตประจำวัน ดังนี้

ปริญานูช พิบูลสรารุช (2549 : 21) ได้กล่าวว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยพื้นฐานคือ การพึ่งตนเองเป็นหลัก หมายถึง การทำอะไรอย่างเป็นขั้นตอน รอบคอบ ระมัดระวัง พิจารณาถึงความพอดี พอเหมาะพอควร ความสมเหตุสมผล และการพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง การสร้างสามัคคีให้เกิดขึ้นบนพื้นฐานของความสมดุลในแต่ละส่วนแต่ละระดับ ครอบคลุมทั้งด้าน จิตใจ สังคม เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงเศรษฐกิจ สามารถประยุกต์ใช้ เศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ใช้ชีวิตอย่างพอควรคิดและวางแผนอย่างรอบคอบมี ภูมิคุ้มกัน ไม่เสี่ยงเกินไป การเฝ้าระวังเลือกสำรอง

2. ด้านจิตใจ มีจิตใจเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทรประนีประนอมนึกถึง ผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก

3. ด้านสังคม ช่วยเหลือเกื้อกูล รู้รักสามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชน

4. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดรอบคอบเลือกใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ฟื้นฟูทรัพยากรเพื่อให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด

5. ด้านเทคโนโลยี รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการและ สภาพแวดล้อม พัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้านเองก่อน ก่อให้เกิดประโยชน์กับคนหมู่มาก

ถวัลย์ มาจรัส (2550 : 113 – 115) หลักและแนวทางการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของ คณะทำงานบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ รู้จักใช้จ่ายของตนเอง คือ ใช้อย่างมีเหตุผล ใช้จ่ายอย่างพอประมาณ ใช้จ่ายอย่างประหยัด ใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น รู้จักออกเงินด้วยตนเอง เรียนรู้ระบบการเงิน เรียนรู้ระบบเงินฝาก เรียนรู้ระบบออมเงินกับสหกรณ์ รู้จักสร้างรายได้หรืออาชีพ สอดคล้อง กับความต้องการ สอดคล้องกับภูมิสังคม สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น สอดคล้องกับทรัพยากร ท้องถิ่น

2. ด้านสังคม คือ รู้จักช่วยเหลือสังคมหรือชุมชน มีการปลูกฝังจิตสำนึกสาธารณะ ปลูกฝังความสามัคคี ปลูกฝังความเสียสละ รู้จักเผยแพร่องค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง

3. ด้านสิ่งแวดล้อม คือ สร้างสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติ มีการปลูกจิตสำนึกรักษา สิ่งแวดล้อม ฟื้นฟูแหล่งเสื่อมโทรมในท้องถิ่น ฟื้นฟูดูแลสถานที่ท่องเที่ยวในท้องถิ่น

4. ด้านวัฒนธรรม คือ สืบสานวัฒนธรรมไทย สร้างจิตสำนึกรักไทยรักบ้านเกิด พื้นฟูและอนุรักษ์อาหารประจำท้องถิ่น พื้นฟูและอนุรักษ์ดนตรีไทยและเพลงไทย พื้นฟูและอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุ

5. ด้านศาสนา คือ ส่งเสริมศาสนาปลูกฝังจิตสำนึกความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2551) การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงพิจารณาความสามารถในการพึ่งพาตนเองเป็นหลัก ที่เน้นความสมดุลทั้ง 3 คุณลักษณะคือ พอประมาณ มีเหตุมีผล และมีภูมิคุ้มกัน มาประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ เป็นขั้นตอน รอบคอบ ระมัดระวัง พิจารณาถึงความพอดี พอเหมาะ พอควร และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่มีองค์ประกอบครอบคลุมทั้ง 5 ประการ

1. ความพอเพียงด้านจิตใจ มีจิตใจเข้มแข็ง ฝึกตนเองได้ มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร ประณีประนอม นึกถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก มีความซื่อสัตย์ สุจริต อุดหนุน และมีความเพียร
2. ความพอเพียงด้านสังคม มีความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รู้รักสามัคคี รู้จักผนึกกำลังสร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชน มีกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากรากฐานที่มั่นคงแข็งแรง
3. ความพอเพียงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดและรอบคอบ สามารถเลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศเพื่อพัฒนาประเทศให้มั่นคง และระวังไม่ให้เกิดกิจกรรมกระทบสิ่งแวดล้อม
4. ความพอเพียงด้านเทคโนโลยี รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการและภูมิวิเศษ พัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม
5. ความพอเพียงด้านเศรษฐกิจดำรงชีวิตอยู่อย่างพอดี พอมี พอกิน พอใช้ สมควรตามอัตภาพและฐานะของตน ประกอบอาชีพสุจริตด้วยความขยันหมั่นเพียร

สมพงษ์ วรรณนุช (2551) ได้กล่าวไว้ว่า หลักเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเน้นถึงการพัฒนาที่ยั่งยืนต้องเริ่มต้นจากภายในและเกิดจากปัจจัยภายในซึ่งเป็นไปตามแนวทางของหลักเศรษฐกิจพอเพียง ให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจภายในครัวเรือน ชุมชน ภายในประเทศเป็นหลักและให้วิสาหกิจชุมชนเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างรากฐานมั่นคงทางเศรษฐกิจโดยการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเอง ให้ความสำคัญกับการผลิตและการบริโภคภายในชุมชน ภายในประเทศ ลดขั้นตอนการตลาดและการเงินทำให้วางแผนการผลิตได้พอเหมาะใช้หลักพอประมาณไม่ทำให้มีการผลิตมากเกินไปจนเหลือใช้เป็นการสิ้นเปลือง ทรัพยากรธรรมชาติ มีระบบการจัดการอย่างมีเหตุผลและสร้างภูมิคุ้มกัน โดยการพัฒนาเริ่มจากภายในให้มีความเข้มแข็งไม่พึ่งพาจากภายนอก การแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพเกิดจากการใช้ปัจจัยภายในเป็นกลไกขับเคลื่อนเนื่องจากเป็นปัจจัยที่สามารถควบคุมได้นอกจากนั้นยังต้องสร้าง

จิตสำนึกให้มีคุณธรรม ให้เห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญคำนึงสิ่งแวดล้อมและเพิ่มความรู้ เน้นการลงทุนที่จะพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ให้แก่ชุมชนมากขึ้นเป็นแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน

วิชัย รูปขำดี (2552) ได้อธิบายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาชุมชนการประยุกต์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับการพัฒนาชุมชน และกล่าวถึงลักษณะที่สำคัญของความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสมจะนำไปใช้กับการพัฒนาชุมชนได้แก่

1. ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงเป็นผลจากรวบรวมสะสมความรู้จากการปฏิบัติจริง มีการทดลอง วิจัย ติดตามประเมินผล ปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องจึงเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาชุมชน
2. ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมีลักษณะการวิเคราะห์ห้บนพื้นฐานความเป็นจริงของสังคมไทยซึ่งไม่มีในตำราตะวันตก
3. ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมีลักษณะเป็นบูรณาการความรู้จากหลายสาขาต้องพิจารณารอบด้านผสมผสานกันและมองปัญหาแบบองค์รวมในการแก้ปัญหาในทางปฏิบัติ
4. ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับทุกระดับตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคมประเทศจนถึงสังคมโลก เพราะมีจุดมุ่งหมายให้มนุษย์ดำเนินชีวิตภายใต้ความถูกต้องเหมาะสมไปสู่ความสมดุล มั่นคงและยั่งยืน
5. ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในทุกสาขาอาชีพซึ่งไม่ใช่ชุดความรู้สูตรสำเร็จแต่ต้องนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมของแต่ละหน่วยงาน สาขาอาชีพ
6. ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมีเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นต้นแบบตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมที่ทำให้เข้าใจและประยุกต์ไปใช้ได้กับการพัฒนาชุมชน

ประสพโชค มั่งสวัสดิ์ (2552) กล่าวถึงการนำการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารเศรษฐกิจของประเทศให้มีความเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพและมีเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพโดยนำมาใช้ในการบริหารจัดการปัจจัยทุนทั้ง 4 ประเภท คือ ทุนกายภาพ ทุนมนุษย์ ทุนธรรมชาติและทุนสังคม ซึ่งภาครัฐและภาคเอกชนจำเป็นต้องนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมให้มีความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันและต้องมีความรู้คุณธรรมเพื่อสามารถนำประเทศไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เกิดได้หลายด้าน และหลายรูปแบบ ไม่มีสูตรสำเร็จ แต่ละคนจะต้องพิจารณาปรับใช้ตามความเหมาะสมให้สอดคล้องกับเงื่อนไขและสถานะที่ตนเผชิญอยู่ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะช่วยให้คิดได้ว่ายังมีทางเลือกอีกทางหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดความยั่งยืน มั่นคงและสมดุลในระยะยาว

การบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษามีนักวิชาการให้ความหมายดังนี้
เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2550 : 29) ได้เสนอเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ให้ลงสู่สถานศึกษานั้นควรเริ่มตั้งการพัฒนาหลักสูตรนำไปสู่การบริหาร โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. จัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนอย่างบูรณาการและต่อเนื่อง
2. จัดทำหลักสูตรแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ การจัดทำหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากจะมีการจัดทำเป็นหลักสูตรหลักแล้ว ควรกำหนดให้มีการสอนแทรกในกลุ่มสาระวิชาต่างๆ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ฯลฯ เพื่อช่วยให้เกิดการบูรณาการ ปรัชญาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในสาขาต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของผู้เรียนในทุกด้าน
3. จัดทำหลักสูตรให้ต่อเนื่องในทุกระดับการศึกษา การจัดทำหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียงควรจัดทำให้เป็นหลักสูตรต่อเนื่องในทุกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปจนถึงการอุดมศึกษา โดยสอดคล้องกับพัฒนาการในแต่ละช่วงวัย
4. กำหนดกลไกส่งเสริมให้ครูมีแนวคิดและดำเนินชีวิตสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การเรียนการสอนตามหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียงอาจไม่ประสบความสำเร็จได้หากปราศจากครูผู้สอนที่มีคุณค่า มีความเข้าใจในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้นหมายความว่า นอกจากที่ครูผู้สอนตามหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว ยังต้องเป็นผู้ที่ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วย จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีกลไกในการพัฒนาครูให้เอื้อต่อการสอนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เรียน
5. กำหนดหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียงในสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตครู สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนในสาขาศึกษาศาสตร์ ควรมีวิชาที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงรวมอยู่ด้วย เพื่อวางแนวคิดและวิธีการสอนของครูผู้สอนให้สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงก่อนไปประกอบอาชีพครู
6. พัฒนาแนวทางดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงของครู โดยมุ่งเน้นให้ครูหันมาดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จนสามารถเป็นแบบอย่างให้ผู้เรียนไปพร้อมกับการถ่ายทอดความรู้ตามหลักสูตร โดยส่งเสริมให้ครูหันมาดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มีการส่งเสริมครูต้นแบบที่ดำเนินชีวิตตามแนวทางนี้ให้เป็นที่รู้จัก โดยการไม่ก่อกวนหนี้สิน ไม่ใช้จ่ายเกินตัว มีการยอมรับพร้อมถึงการส่งเสริมการทำอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ โดยไม่กระทบต่อการปฏิบัติภารกิจครูเป็นต้น
7. สร้างเครือข่ายและใช้ประโยชน์ การสร้างเครือข่ายเป็นกลไกหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนตามหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาได้

เนื่องจากการสร้างเครือข่ายเป็นการดำเนินงานที่อาศัยการมีส่วนร่วม ซึ่งจะมีประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนทรัพยากรองค์ความรู้ระหว่างกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์กับทุกฝ่าย ซึ่งในความเป็นจริงสถานศึกษาแต่ละแห่งมีความจำกัดและความแตกต่างด้านทรัพยากร

8. สร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษาด้วยตนเอง การสร้างเครือข่ายช่วยระหว่างสถานศึกษาทำได้โดยการเชื่อมโยงระหว่างผู้บริหาร ครู ในสถานศึกษาแต่ละแห่ง เช่น การจัดตั้งเป็นเครือข่ายครูผู้สอนหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง เครือข่ายผู้บริหาร โรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น เพื่อร่วมวางแผนแลกเปลี่ยนทรัพยากร องค์ความรู้อันจะช่วยลดความจำกัดด้านทรัพยากรได้ โดยอาจให้เขตพื้นที่การศึกษาเข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการในเรื่องนี้ร่วมด้วย

9. สร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษากับชุมชน เครือข่ายส่วนนี้ช่วยในการนำองค์ความรู้ท้องถิ่นเข้ามาใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา เพื่อนำผู้เรียนเข้าสู่การเรียนรู้จากวิถีการดำเนินชีวิตและสถานที่จริงภายในชุมชน และเป็นการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายในทางปฏิบัติ โดยสถานศึกษาจะต้องมีการสร้างเครือข่ายร่วมกับปราชญ์ท้องถิ่น แกนนำเกษตรกร ในชุมชน กลุ่มอาชีพต่าง ๆ ศูนย์พัฒนาอาชีพ กลุ่มแม่บ้าน ฯลฯ โดยประสานงานและมีการจัดกิจกรรมสม่ำเสมอและต่อเนื่องกำหนดกลไกกระตุ้นให้เกิดความต่อเนื่อง การสนับสนุนการเรียนการสอนตามหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียงให้ประสบความสำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องมีกลไกที่สามารถกระตุ้นให้สถาบันการศึกษามีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ ดังนี้

9.1 จัดระบบการประเมินผล เป็นกลไกที่ควบคุมและผลักดันให้สถานศึกษาพัฒนาการเรียนการสอนตามหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียงให้เกิดขึ้นจริงตามกรอบที่กำหนด โดยให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ทำหน้าที่ในการพัฒนาระบบการประเมินผลตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเฉพาะเจาะจง ทั้งด้านการสอนสื่อการสอน ครูผู้สอน การเรียนรู้ของผู้เรียน ฯลฯ

9.2 จูงใจด้วยรางวัล เป็นกลไกกระตุ้นในอีกรูปแบบที่เสริมแรงให้สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การจัดประกวดโรงเรียนตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีเงื่อนไขว่าสถาบันการศึกษาต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ และสามารถส่งผลกระทบต่อชุมชนให้หันมาดำเนินชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงด้วย

สมพร เทพสิทธิ (2553 : 3) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น มีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน หรือ 5 ด้านหรือ 3 ลักษณะ 2 เงื่อนไข

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ อาจกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การยึดตนอยู่บนทางสายกลางก็เป็นได้
2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ
3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล คือการเตรียมพร้อมรับมือกับการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น
4. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ
5. เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร และใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

หลักการบริหารสถานศึกษา

ความหมายการบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษา เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการและภาระงานของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้กระบวนการทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาไว้ดังนี้

ภาวिका ชาราศรีสุทธิ (2542 : 3) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาไว้ว่า กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน นับแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยความควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคลและอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

สมบูรณ์ พรณภพ (2532 : 15; อ้างถึงใน กิรติวัฒน์ อัครเส. 2543 : 25) กล่าวถึงการบริหารการศึกษา หมายถึง การบริหารงานของกลุ่มบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน

ตามหน้าที่ความรับผิดชอบของโรงเรียน ได้แก่ การบริหารทางการศึกษาแก่สมาชิกของสังคมให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

สมคิด บางโม (2544 : 153) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหาร โรงเรียนเป็นแหล่งพัฒนาประชากรของประเทศสำคัญยิ่ง เนื่องจากโรงเรียนเป็นหน่วยงานที่ใช้คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ จำนวนมาก เพื่อใช้ในการพัฒนาคน หากการจัดการบริหารงานในโรงเรียนขาดประสิทธิภาพผลผลิตของโรงเรียน คือนักเรียนที่สำเร็จออกไปย่อมมีประสิทธิภาพต่าง ๆ ซึ่งส่งผลไปถึงการพัฒนาประเทศย่อมจะล่าช้าตามไปด้วย

นิพนธ์ กินาวงศ์ (2543 : 36; อ้างถึงใน แวนเนตร์ พิพัฒน์ประดิษฐ์. 2548 : 9) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร โรงเรียน คือ การดำเนินการต่าง ๆ ของผู้บริหารเพื่อให้บุคคลกลุ่มหนึ่ง (นักเรียน) ได้เจริญงอกงามไปสู่จุดประสงค์ที่ต้องการ โดยกำหนดให้คนกลุ่มหนึ่ง (ครู) เป็นตัวแทนในการดำเนินการ

กัญญา สาทร (2526 : 47; อ้างถึงใน สิริศักดิ์ ละหนองมรก 2550 : 10) กล่าวว่า การบริหารการศึกษาเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็กเยาวชน ประชาชนหรือสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน เช่น ความสามารถเจตคติ พฤติกรรม ค่านิยม หรือคุณธรรมทั้งในด้านสังคมการเมือง และเศรษฐกิจเพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นระบบแบบแผน และไม่เป็นระเบียบแบบแผน ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

สมาน อัสวภูมิ (2541 : 10; อ้างถึงใน สิริศักดิ์ ละหนองมรก 2550 : 11) การบริหารการศึกษา หมายถึง การควบคุมและการจัดการด้านบริหาร โรงเรียน ซึ่งเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนงานที่เกี่ยวข้องกับตัวครู และนักเรียน ตลอดจนบุคลากรอื่น ๆ การจัดการเรียนการสอนการจัดกิจกรรมงานธุรการ การปฏิบัติตามหลักสูตร การจัดการบริหารวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนและแนะแนว

สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 15; อ้างถึงใน สิริศักดิ์ ละหนองมรก 2550 : 11) ให้ความหมาย การบริหารการศึกษา หมายถึง การบริหารเพื่อให้นักเรียนบรรลุเป้าหมายหลัก คือ ทำให้นักเรียนได้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร โดยทั่วไปงานบริหาร โรงเรียนจะครอบคลุม 6 งานหลัก คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจกรรมนักเรียนงานธุรการ และการเงินพัสดุ งานอาคารสถานที่ และงานประชาสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

Good (1973 : 1; อ้างถึงใน สิริศักดิ์ ละหนองมรก. 2550 : 11) การบริหารการศึกษา หมายถึง การวินิจฉัย สั่งการ การควบคุม และการจัดการในเรื่องเกี่ยวกับงานหรือกิจการในโรงเรียนรวมทั้งการบริหารธุรกิจโรงเรียน โดยมุ่งให้บรรลุผลตามจุดหมายปลายทางของสถานศึกษาที่ตั้งไว้

ภาระหน้าที่ดังกล่าวจะเกี่ยวข้องกับครูนักเรียน บุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียน โปรแกรมการศึกษา โปรแกรมด้านกิจกรรมต่าง ๆ ในหลักสูตร วิธีการสอน วัสดุ อุปกรณ์ และการแนะแนว

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา คือ การดำเนินการของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาที่จัดให้ประชาชนทุกคนในสังคมนั้นได้รับการศึกษา เพื่อพัฒนาเยาวชนและบุคคลในสังคมให้เจริญงอกงามในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งให้มีคุณธรรม นำประสบการณ์ ที่ได้จากการเรียนรู้ไปพัฒนาชีวิต และสามารถอยู่ในสังคมร่วมกันได้อย่างมีความสุขตามศักยภาพของตน

หลักการบริหาร

การบริหารงานในองค์กร ผู้บริหารต้องมีหลักการในการบริหารซึ่งยึดแบบอย่างที่ได้มีการนำไปปฏิบัติและประสบผลสำเร็จ ทั้งนี้เพื่อกว้างไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ หลักการต่าง ๆ ต้องยืดหยุ่นสามารถปรับตัวได้ทันกับความต้องการทุกอย่างและหลักการบริหารที่ได้มีนักวิชาการกล่าวถึงดังนี้ สมยศ นาวิกาน (2544 : 41) กล่าวถึง หลักการบริหาร 14 ประการของฟาโยล ดังนี้

1. การแบ่งงานกันทำ (Division of labour) การแบ่งงานกันทำเป็นแนวทางที่ชี้ให้เห็นว่าต้องลดเวลาการเรียนรู้ให้น้อยลงและเพิ่มทักษะของการทำงานให้มากขึ้น
2. อำนาจหน้าที่และการรับผิดชอบ (Authority and responsibility) การดำเนินงานขององค์กรจะไม่มีประสิทธิภาพเลยถ้าหากว่าการมอบหมายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบไม่ได้มีส่วนสัมพันธ์กัน
3. ความมีระเบียบวินัย (Discipline) ความมีระเบียบวินัย แสดงถึงการยอมรับในข้อตกลงหรือนโยบายต่าง ๆ ของสมาชิกภายในองค์กรที่เกิดขึ้นระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายคนงานซึ่งมีความยุติธรรมมากที่สุด
4. การมีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว (Unity of command) การที่ผู้ใต้บังคับบัญชามีผู้บังคับบัญชาสองคนเป็นการทำลายอำนาจหน้าที่ ระเบียบวินัยได้ ดังนั้นผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาควรจะได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียวเท่านั้น ซึ่งจะช่วยจัดความขัดแย้งระหว่างแผนงานและบุคคลได้
5. การมีเป้าหมายเดียวกัน (Uniy of direction) แต่ละกลุ่มงานควรมีเป้าหมายเดียวกันภายใต้แผนงานและบังคับบัญชาเพียงคนเดียวเท่านั้น หลักการของข้ออ้างถึงลักษณะโครงสร้างขององค์กรที่ดี มีการจัดแผนงานที่เหมาะสม
6. ผลประโยชน์ของบุคคลควรจะเป็นรองจากผลประโยชน์ของส่วนรวม (Subordination of individual to the common good) บุคคลในกลุ่มหรือในองค์กรต้องคำนึงว่า ความต้องการหรือ

ผลประโยชน์ของเขาต้องเป็นรองจากผลประโยชน์ขององค์กรและยิ่งกว่านั้นผลประโยชน์ขององค์กรควรจะเป็นรองกว่าผลประโยชน์ของสภาพแวดล้อมทางด้านสังคมขององค์กรด้วย

7. การให้ผลตอบแทน (Remuneration) การให้ผลตอบแทนต่าง ๆ แก่บุคคลในองค์กรควรยึดถือแนวความคิดของความยุติธรรมและต้องเป็นที่พึงพอใจทั้งสองฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารและฝ่ายคนงาน

8. การรวมอำนาจ (Centralization) เป็นกระบวนการลดและเพิ่มอำนาจหน้าที่ของผู้บริการ ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์แล้วต้องมีความสมดุลระหว่างการรวมอำนาจและการกระจายอำนาจ เมื่อความรับผิดชอบได้มอบหมายให้กับผู้บริหารคนใดแล้ว อำนาจหน้าที่ที่ต้องมอบหมายไปด้วยการกระทำต่าง ๆ ที่เป็นการลดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ใต้บังคับบัญชาและไปเพิ่มให้กับผู้บังคับบัญชา ถือว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการรวมอำนาจมากขึ้นและในทำนองเดียวกัน การเพิ่มความรับผิดชอบอำนาจหน้าที่ให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นการกระจายอำนาจมากขึ้น

9. สายการบังคับบัญชา (The hierarchy) การดำเนินงานต่าง ๆ ภายในองค์กรควรเป็นไปตามสายบังคับบัญชา คือ จากระดับสูงลงมาระดับต่ำเป็นการแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ทางหน้าที่

10. ความมีระเบียบ (Order) เป็นแผนผังขององค์กรที่แสดงให้เห็นตำแหน่งของบุคคลภายในองค์กรและความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน

11. ความเสมอภาค (Equity) ความเสมอภาค หมายถึง ความเมตตาและยุติธรรมแก่ทุกฝ่ายในองค์กร คือการความเสมอภาคเป็นสิ่งจูงใจพนักงานที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เขาปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรัก ความเสียสละและความจงรักภักดี หลักการความเสมอภาคอาจจะสะท้อนให้เห็นได้จากหลักการจ่ายผลตอบแทน ค่าจ้างและเงินคืนที่จ่ายให้กับพนักงานต้องมีความยุติธรรม

12. ความมั่นคงของทีมงาน (Stability of staff) ความมั่นคงของงานเป็นหลักการที่ฟายโตนนำไปใช้ทุกระดับองค์กร คนงานผลิตต้องการความมั่นคงของงาน ในขณะที่กำลังเรียนงานอยู่ ความมั่นคงของงานของผู้บริหารระดับสูงเป็นสิ่งจำเป็นเช่นเดียวกันเพราะผู้บริหารต้องใช้เวลานานในการเรียนรู้งานและปัญหาต่างๆ ในองค์กร

13. ความกตริเริ่ม (Initiative) การให้คนงานมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาขององค์กรหมายถึงการเปิดโอกาสให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาได้แสดงความคิดริเริ่มต่าง ๆ การมีระบบของการให้คำแนะนำโดยผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามาใช้ประโยชน์จากความคิดริเริ่มได้เป็นอย่างมาก

14. ความสามัคคี (Esprit de corps) ผู้บริหารต้องทำให้ผู้ปฏิบัติงานต่าง ๆ ในองค์กรมีลักษณะเป็นทีมงานควรมีการปฏิบัติงานมุ่งไปสู่ความสำเร็จของเป้าหมายร่วมกันอย่างดีที่สุด

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่าหลักการบริหารที่สำคัญเป็นฐานสำหรับผู้บริหารนำไปพัฒนาตนเอง หน่วยงาน หรือสถานศึกษา เป็นการบริหารเชิงการจัดการที่จะทำให้การบริหารงาน

มีประสิทธิภาพมากขึ้น ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคลากร การสั่งการ การประสานงาน และการจัดสรรงบประมาณ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานั้น ผู้บริหารต้องมีบทบาทความรับผิดชอบ และหลักการที่ใช้บริหาร ซึ่งยึดแบบอย่างที่ได้มีการนำไปปฏิบัติและประสบผลสำเร็จ ทั้งนี้เพื่อก้าวไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สมพงษ์ เกษมสิน (2523 : 145 - 150) กล่าวว่า ในการบริหารงานการอำนวยความสะดวกหรือการควบคุมงาน ถือเป็นหน้าที่สำคัญอีกอันหนึ่งของผู้บริหารเพราะ โดยปกติแล้ว กิจกรรมผู้บริหารจำเป็นต้องทำตลอดเวลาในการบริหารงาน คือ การอำนวยความสะดวกในเรื่องต่าง ๆ ให้คำแนะนำ สั่งสอน ควบคุมดูแลปฏิบัติงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในโรงเรียนจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ หรือบรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนที่วางไว้ นอกจากนี้จะมีการจัดองค์การที่มีโครงสร้างเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์การแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนจึงจำเป็นต้องปฏิบัติหน้าที่อีกอย่างหนึ่ง คือ การควบคุมดูแลเพื่อให้งานที่มอบหมาย ได้ดำเนินไปตามแผน มีการแก้ไขปรับปรุง ซึ่งนะปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงานเพื่อให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์

วินัย เกิดทอง (2541 : 14) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับบทบาทไว้ว่า พฤติกรรมที่คาดหวังของผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร ซึ่งเกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานของผู้บริหารองค์การที่สมาชิกหรือบุคลากรในองค์การนั้นคาดหวังว่าควรจะเป็นไปตามลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

ภิญโญ สาร (2526; อ้างถึงใน สมคิด บางโม. 2544 : 2) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนไว้ว่า กิจกรรมต่าง ๆ อันเนื่องเกี่ยวกับการศึกษาที่บุคคลหลายคนร่วมมือกัน ดำเนินการพัฒนาเด็กเยาวชน ประชาชนหรือสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน เช่น ความสามารถ ทักษะ ทักษะ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดี และมีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผน ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

จากข้อความดังกล่าวสรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา คือ การจัดองค์การเป็นภารกิจของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดบทบาทหน้าที่ความสัมพันธ์ในการปฏิบัติต่อองค์การ เพื่อให้งานดำเนินไปด้วยความสะดวกและเรียบร้อย ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวเป็นภาวะหน้าที่ของโรงเรียนที่จะต้องดำเนินการให้บรรลุผล

การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน

ความเป็นมาของการจัดการศึกษาเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2532 : 15) เอกชนได้มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาของชาติมาเป็นระยะเวลายาวนานนับตั้งแต่สมัยล้านนาไทยและสุโขทัยเป็นต้นมา โดยมีได้มีการนำหนดระเบียบแบบแผนแต่อย่างใดเริ่มแรกนั้นการจัดการศึกษาจะจัดขึ้นเฉพาะในวัง วัด บ้าน มีพระภิกษุหรือเจ้านายในราชินิกุลเป็นผู้สอนวิชาการอ่านเขียนหนังสือ ไทย วิชาเลขและขนบธรรมเนียมประเพณี ผู้เรียนส่วนใหญ่มาจากราชตระกูลหรือครอบครัวขุนนาง สำหรับประชาชนทั่วไปมีโอกาสได้รับการศึกษาน้อยมาก นอกจากได้รับการถ่ายทอดวิชาชีพในครัวเรือน ต่อมาในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชแห่งกรุงศรีอยุธยา (พ.ศ. 2199 – 2231) ได้มีคณะมิชชันนารีนิกายโรมันคาทอลิกชาวฝรั่งเศสเข้ามาเผยแพร่ศาสนาและได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตจัดตั้งโรงเรียนขึ้นมาทำการสอนภาษาและวิทยาการสมัยใหม่แก่ประชาชนชาวไทย นอกเหนือไปจากการเผยแพร่ศาสนา เรียกว่าโรงเรียนสามเณรและได้ถือว่าเป็นการจัดตั้งโรงเรียนราษฎร์ขึ้นเป็นครั้งแรก โรงเรียนสามเณรได้รับความนิยมมาก แต่ภายหลังกิจการได้หยุดชะงักลงชั่วคราวเมื่อครั้งเสียกรุงศรีอยุธยาแก่พม่าในปี พ.ศ. 2310 ถึงสมัยกรุงธนบุรีและกลับมาได้รับความนิยมอีกครั้งในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น สำหรับผลกระทบของการจัดการศึกษาเอกชนต่อสังคมไทยสมัยนั้น ได้แก่ ความตื่นเต็นที่มีการส่งนักเรียนไทยไปเรียนที่ฝรั่งเศส ส่วนผลกระทบด้านอื่นยังไม่พบหลักฐานที่กล่าวถึงในเรื่องนี้อย่างชัดเจน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2532 : 16 – 18) การจัดการศึกษาเอกชนในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์นั้นเนื่องจากเป็นสมัยที่มีระยะเวลายาวนาน จึงได้แบ่งการพิจารณาออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะก่อนการประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ (พ.ศ. 2325 – 2461) และระยะหลังประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ (พ.ศ. 2461 – ปัจจุบัน) ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้สรุปสาระสำคัญดังนี้

1. ระยะก่อนประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ (พ.ศ. 2325 – 2461) สำหรับการจัดการศึกษาของเอกชนในช่วงก่อนการประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์นั้น รัฐบาลได้ปล่อยให้โรงเรียนเอกชนทั้งหลายดำเนินกิจการอย่างอิสระ โดยมีได้มีการควบคุมแต่อย่างใดจนถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2411- 2453) จึงได้กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาเอกชนขึ้นเป็นครั้งแรกในโครงการศึกษา ร.ศ. 117 (พ.ศ. 2441) โดยแบ่งโรงเรียนเชลยศักดิ์ซึ่งเป็นโรงเรียนสำหรับเด็กหญิงและเด็กชายได้เริ่มจัดตั้งขึ้นโดยคณะมิชชันนารีชาวอเมริกันที่เข้ามาเผยแพร่ศาสนา ในต้นรัชสมัยพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2394 – 2411) ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ โรงเรียนเชลยศักดิ์ในบำรุงและ โรงเรียนเชลยศักดิ์ และเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าการจัดตั้ง

โรงเรียนเชลยศักดิ์เหล่านี้มิได้มุ่งทำการสอนภาษาและวิทยาการสมัยใหม่เพียงอย่างเดียว แต่ยังมีมุ่งเผยแพร่งานศาสนาคริสต์อีกด้วย ดังนั้น สิ่งที่มีรัฐต้องดำเนินการก็คือการจัดตั้งโรงเรียนของรัฐ และการสนับสนุนโรงเรียนเอกชนของคนไทย ในปี พ.ศ. 2442 จึงได้มีการจัดตั้งโรงเรียนบำรุงวิชาขึ้นอีก ซึ่งเป็นโรงเรียนเอกชนแห่งแรกที่มีคนไทยเป็นเจ้าของ นอกจากนั้นได้มีการจัดตั้งโรงเรียนโดยเจ้านายชั้นสูง เช่น โรงเรียนราชินี (พ.ศ. 2447) โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย (พ.ศ. 2453) เป็นต้น ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โรงเรียนเชลยศักดิ์ได้เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนบุคคลตามระเบียบการศึกษาประเทศสยาม พ.ศ. 2454 ลงวันที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2454 ซึ่งตามระเบียบนี้ โรงเรียนบุคคล หมายถึง โรงเรียนเอกชนหรือหมู่คณะจัดตั้งขึ้นด้วยทุนของเอกชนหรือหมู่คณะเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของหมู่คณะนั้น มิใช่โรงเรียนทั่วไปโดยแบ่งเป็น 2 ประเภทตามลักษณะของวิชาที่จัดสอน คือ โรงเรียนที่สอนวิชาสามัญและโรงเรียนที่สอนเฉพาะอย่างเพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ

2. ระยะประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ (พ.ศ. 2461 – ปัจจุบัน) พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้มีพระบรมราชโองการให้มีตราพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. 2461 ขึ้นเป็นฉบับแรกเพื่อควบคุมโรงเรียนทั้งปวง แต่จะเน้นที่โรงเรียนจีนเพราะต้องการปลูกฝังลูกหลายจีนให้กลายเป็นคนไทย ดังนั้นสาระสำคัญของพระราชบัญญัตินี้จึงเน้น การเรียนการสอนด้วยภาษาไทยและความจงรักภักดีต่อประเทศไทย ปีพ.ศ. 2464 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาขึ้น เพื่อใช้เป็นฉบับแรกทำให้เด็กอายุ 7-14 ปีบริบูรณ์ต้องเข้าเรียนประถมศึกษาจนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งทำให้เด็กนักเรียนชาวจีนมีโอกาสได้เรียนรู้ภาษาไทยและครูจีนมีโอกาสสอนภาษาจีนในโรงเรียนน้อยลง

ต่อมาปี พ.ศ. 2475 ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยและรัฐบาลมีความต้องการที่จะขยายการศึกษาให้แพร่หลายออกไป ประกอบกับมีการรับรองวิทยฐานะและมาตรฐานของโรงเรียนราษฎร์ให้เท่าเทียมกับโรงเรียนรัฐบาล ทำให้โรงเรียนราษฎร์เพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ในช่วงนี้โรงเรียนจีนยังคงเป็นปัญหาใหญ่ของรัฐบาลไทย และได้เพิ่มจำนวนมากขึ้น เมื่อเป็นเช่นนี้รัฐจึงหาวิธีการที่เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อควบคุมโรงเรียนราษฎร์ให้ได้ผลดี จนในที่สุดได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ ฉบับที่ 2 ขึ้นในปี พ.ศ. 2479 ซึ่งโดยทั่วไปเป็นการปรับปรุงและกำหนดรายละเอียดในพระราชบัญญัติฉบับแรกให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยมีอำนาจในการลงโทษมากขึ้น และถ้าโรงเรียนใดมีการสอนสนับสนุนให้ลัทธิการเมืองที่ผิดกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีก็จะถูกสั่งปิดซึ่งมิได้มีผลแต่อย่างไร โรงเรียนจีนก็ยังคงมีเพิ่มมากขึ้น นอกจากนั้นในปี พ.ศ. 2492 ประเทศจีนได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบคอมมิวนิสต์ ซึ่งแตกต่างกับระบบการเมืองไทยในขณะนั้นและลัทธินี้ก็เริ่มแพร่หลายเข้าไป

ในโรงเรียนจีน จึงทำให้รัฐบาลต้องประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับ พ.ศ. 2497 ขึ้น โดยกำหนดระเบียบเกี่ยวกับผู้ขอก่อตั้งโรงเรียน ผู้จัดการและครูใหญ่ว่าต้องมีสัญชาติไทย จากนั้นนโยบายนี้ทำให้โรงเรียนจีนลดลงมาก และทำให้ไม่สามารถกลับมามีบทบาทในไทยอีก แต่สำหรับโรงเรียนเอกชนของมิชชันนารีนั้นเนื่องจากมีระเบียบแบบแผนของตนเองและมีผลงานเป็นที่ยอมรับของรัฐบาลและผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนหลายแห่งจึงสามารถดำเนินกิจการแพร่หลายจนมีชื่อเสียงในปัจจุบัน เช่น โรงเรียนอัสสัมชัญ โรงเรียนเทพคริสเตียน โรงเรียนเซนต์คาเบรียล เป็นต้น

ต่อมาได้มีการประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2503 และรัฐบาลได้ขยายการศึกษาภาคบังคับออกเป็น 7 ปี จึงทำให้การศึกษาขยายตัวมาก ซึ่งรัฐก็ให้เอกชนเข้ามาดำเนินการมากขึ้น และได้มีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเข้าทำดำเนินการมากขึ้น และได้มีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขยายตัวมาก ซึ่งรัฐก็ให้เอกชนเข้ามาดำเนินการมากขึ้น และได้มีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนใน พ.ศ. 2515 ซึ่งเป็นหน่วยงานระดับสูงในกระทรวงศึกษาธิการ ทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบกิจกรรมของโรงเรียนราษฎร์โดยเฉพาะทั้งนี้เพื่อให้มีมาตรฐานเท่าเทียมกับโรงเรียนรัฐ ดังนั้น โรงเรียนราษฎร์จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า โรงเรียนเอกชน แต่ในปัจจุบันโดยทั่วไปยังคงเรียกว่า โรงเรียนราษฎร์หรือโรงเรียนเอกชนทั้งสองชื่อ และมีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษาเอกชนตลอดจนนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐในแต่ละสมัย จนกระทั่งเป็นพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546 : 4) ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้มีการปฏิรูปโครงสร้างกระทรวงใหม่และเปลี่ยนชื่อสำนักงานการศึกษาเอกชนเป็นสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และให้ขึ้นอยู่กับสำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2546 มีหน้าที่ดูแลโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และการศึกษานอกระบบทั่วประเทศ จากที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปความเป็นมาของการจัดการศึกษาเอกชนดังนี้ ภาคเอกชนเป็นผู้นำบุกเบิกการศึกษาในระบบของเมืองไทยและมีบทบาทในการจัดการศึกษาคบคู่กับการจัดการศึกษาของรัฐมาโดยตลอด แม้ว่าในวงแรกกลุ่มเอกชนที่เข้ามาจัดการศึกษาเป็นบุคคลทั่วไปที่สนใจมาลงทุนและดำเนินการในเชิงธุรกิจมากกว่าการมีกุศลเจตนา และกลุ่มเป้าหมายที่จะให้บริการการศึกษาเปิดกว้างครอบคลุมถึงประชาชนโดยทั่วไป จึงทำให้มีการศึกษาเอกชนได้มีบทบาทสำคัญต่อชุมชนต่างๆ หลายประการ อาทิ บทบาทในการช่วยจัดการศึกษาทดแทนในส่วนที่รัฐจัดไม่ได้ บทบาทหรือความสามารถด้านภาษาและอาชีพต่างๆ นอกจากนั้น โรงเรียนเอกชนก็ยังมิบทบาทใน

การช่วยอำนวยความสะดวกให้กับชุมชนในฐานะโรงเรียนเอกชนใกล้บ้านในระดับต่างๆ และเป็นผู้นำความรู้ด้านวิทยาการใหม่ๆ มาใช้จัดการศึกษาที่มีคุณภาพพิเศษจนเป็นผู้นำหรือเป็นตัวอย่างให้แก่รัฐด้วย

ความหมายและลักษณะของสถานศึกษาเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2537 : 1 - 3) พระราชบัญญัติสถานศึกษาเอกชน พ.ศ. 2550 มาตรา 4 ให้ความหมายของสถานศึกษาเอกชนว่า สถานศึกษาเอกชนหมายถึง สถานศึกษาหรือสถานที่ที่บุคคลจัดการให้การศึกษาในระดับที่ต่ำกว่าชั้นปริญญาตรีแก่นักเรียนทุกคนรวมกันเกิน 7 คนขึ้นไป และมาตรา 15 ได้แบ่งลักษณะของสถานศึกษาเอกชนออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. สถานศึกษาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการและจัดเป็นรูปแบบการศึกษาในระบบโรงเรียน
2. สถานศึกษาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการและจัดเป็นรูปแบบการศึกษานอกระบบสถานศึกษา
3. สถานศึกษาที่จัดให้การศึกษาแก่บุคคลที่มีลักษณะพิเศษหรือผิดปกติทางร่างกายสติปัญญาหรือจิตใจที่จัดเป็นรูปแบบการศึกษาพิเศษ หรือสถานศึกษาที่จัดให้การศึกษาแก่บุคคลผู้ยากไร้หรือผู้ที่เสียเปรียบทางการศึกษาในลักษณะต่างๆ ที่จัดเป็นแบบการศึกษาสงเคราะห์

เฉลิม นามมนตรี (2540 : 8) ได้ให้ความหมายของสถานศึกษาเอกชนไว้ว่า สถานศึกษาที่เอกชนหรือบุคคลหรือคณะบุคคลเป็นผู้ก่อตั้งขึ้น โดยอาศัยทรัพยากรการบริหารหลักที่เป็น คน (Man power) ทุนทรัพย์ (Money) และวัสดุ (Material) ของภาคเอกชน โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งต่างกันไปและเป็นวัตถุประสงค์ที่จำกัดสำหรับบุคคลเฉพาะกลุ่ม

ข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า โรงเรียนเอกชนเป็นสถานศึกษาที่บุคคลดำเนินการจัดการเกี่ยวกับการให้การศึกษา ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

การบริหารสถานศึกษาเอกชน

การบริหารสถานศึกษาเอกชนเป็นภารกิจที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียน บุคลากร ตลอดจนประชาชนในชุมชน ที่จะต้องร่วมกันดำเนินงานของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในสังคม และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน มีผู้ให้ความหมายของการบริหารโรงเรียนไว้ดังนี้

ประสาน หอมพุด (2536 : 8) ได้ให้ความหมายการบริหารโรงเรียนว่า การบริหารโรงเรียนดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อบริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม ซึ่งประกอบไปด้วยงาน

ต่อไปนี้เป็นงานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน

เจลิม นามมนตรี (2540 : 8) ได้กล่าวไว้ว่า สถานศึกษาที่เอกชนหรือบุคคลหรือคณะบุคคล เป็นผู้ก่อตั้งขึ้น โดยอาศัยทรัพยากรการบริหารหลักที่เป็นคน (Man power) ทุนทรัพย์ (Money) และ วัสดุ (Material) ของภาคเอกชน โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งต่างกันไปและเป็นวัตถุประสงค์ ที่จำกัดสำหรับบุคคลเฉพาะกลุ่ม องค์กรประกอบของการศึกษาเอกชน มีดังนี้

1. ผู้จัดกิจกรรมเป็นเอกชนหรือบุคคลหรือคณะบุคคล กรณีที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลหรือข้าราชการก็จะดำเนินการในฐานะของเอกชน ผู้จัดกิจกรรมดังกล่าวมีชื่อเรียกต่างๆ กัน ได้แก่ ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งสถานศึกษา เจ้าของ ผู้จัดการ

2. ทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการศึกษา อาทิ บุคลากรทางการศึกษา ที่ดิน สิ่งก่อสร้าง วัสดุ อุปกรณ์และงบประมาณของภาคเอกชน

3. วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาเป็นการจัดเพื่อประโยชน์อันจำกัดสำหรับบุคลากรเฉพาะกลุ่มมิได้ให้กับบุคคลทั่วไป

4. ผู้เรียนเป็นบุคคลที่พื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจในระดับใกล้เคียงกันและหากมีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาเอกชน

สรุปได้ว่าการบริหารสถานศึกษาเอกชน หมายถึง การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ภายในโรงเรียน โดยกลุ่มบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทั้งระบบโรงเรียน อันที่จะพัฒนาสมาชิกของสังคมให้มีความรู้ความสามารถทักษะ ตลอดจนค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และเจตคติที่พึงงาม ตามที่สังคมต้องการสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข

ประเภทของสถานศึกษาเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (2547 : 42 - 43) สถานศึกษาแต่ละลักษณะจะแบ่งออกเป็นประเภทใดหรือระดับใด ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องกำหนดประเภท ระดับสถานศึกษาเอกชน ฉบับ พ.ศ. 2550 โดยกำหนดไว้ดังนี้

1. โรงเรียนตามมาตรา 15 (1) จัดการศึกษาประเภทสามัญในระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ส่วนประเภทอาชีวศึกษาจัดได้ในระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพและอุดมศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค หรือหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

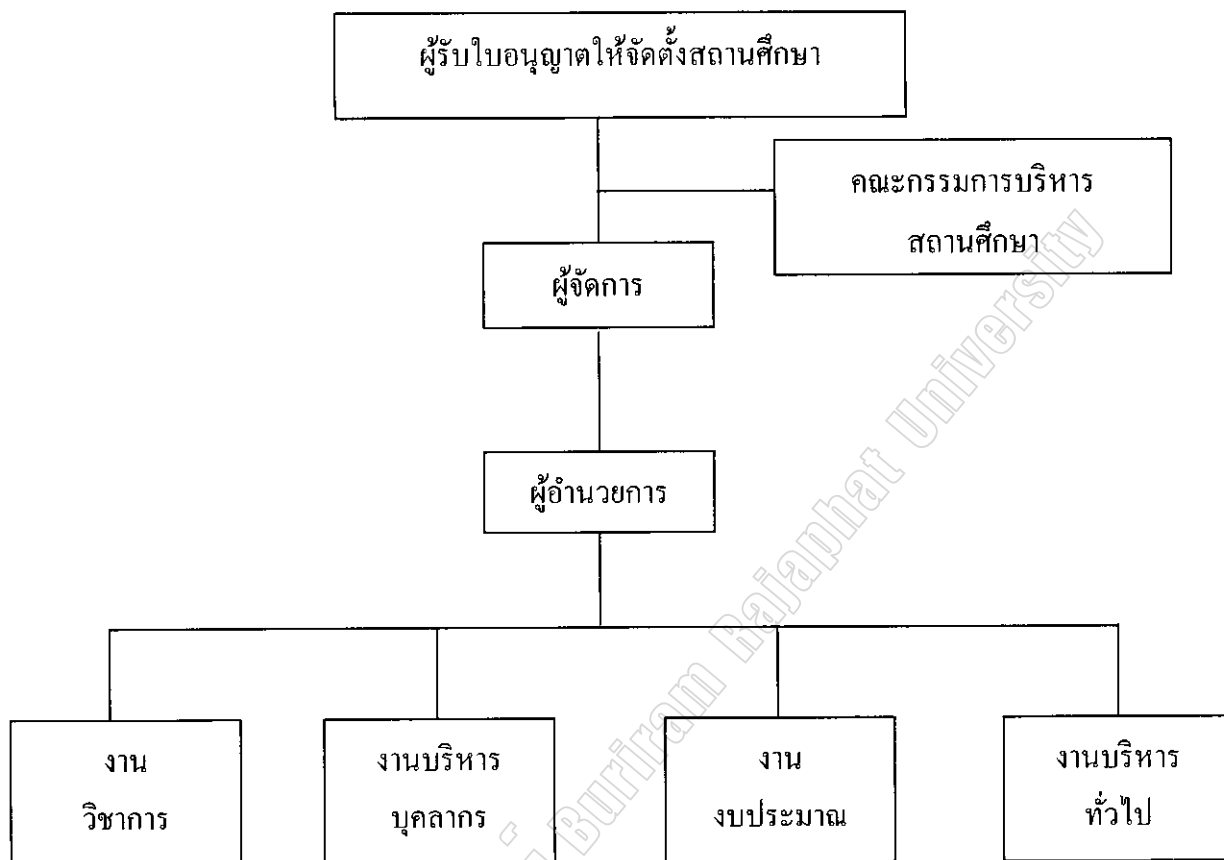
2. โรงเรียนตามมาตรา 15 (2) ได้แก่ โรงเรียนที่จัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการศึกษา นอกเหนือจากที่กำหนดในข้อ 1. เป็นการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนกับโรงเรียนที่จัดเป็น ประเภทเฉพาะกาล ประเภทสอนศาสนา สอนคำสอน ประเภททกววิชา ประเภทศิลปศึกษาและ ประเภทอาชีวศึกษา

3. โรงเรียนตามมาตรา 15 (3) ได้แก่ โรงเรียนการศึกษาพิเศษและโรงเรียนการศึกษา สงเคราะห์

กระทรวงศึกษาธิการ (2549 : 2) กระทรวงศึกษาธิการมีการออกกฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ หลักเกณฑ์และคำสั่งอีกมากมาย โดยเฉพาะระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนด มาตรฐานโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษาและ ระดับมัธยมศึกษา พ.ศ. 2549 ซึ่งในระเบียบฉบับนี้ได้เพิ่มขึ้นเตรียมอนุบาล 1 ปี และรับนักเรียนอายุ 2 ขวบ

ขอบข่ายการบริหารงานและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (2550 : 9) การดำเนินจัดการศึกษาให้ บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องจะต้อง ร่วมมือกันปฏิบัติตามภารกิจและขอบข่ายงานที่กำหนด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานได้กำหนดงานบริหารสถานศึกษาไว้ 4 งาน อันเป็นงานหรือภารกิจหลักของสถานศึกษา ที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ดังรายละเอียดแผนภาพ 2.2

ภาพประกอบ 2.2 แผนภาพแสดงโครงสร้างการบริหารงานสถานศึกษาเอกชน
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (2550 : 9)

จากแผนภาพแสดงโครงสร้างการบริหารงานสถานศึกษาเอกชนจะเห็นได้ว่า สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ได้กำหนดและแบ่งการบริหารงานในสถานศึกษาเอกชนออกเป็น 4 งาน ดังต่อไปนี้

1. งานวิชาการ
2. งานบริหารบุคลากร
3. งานงบประมาณ
4. งานบริหารทั่วไป

จรรยาพร ธรณินทร์ (2543 : 3) ได้กล่าวถึงการบริหารการศึกษาเอกชน คือ ความคล่องตัวและรวดเร็วในการตัดสินใจ โดยผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการบริหารเชิงธุรกิจและการศึกษาไม่ยึดติดกับระเบียบมากนัก การทำงานมุ่งมั่นเพื่อความอยู่รอดของกิจการ จึงบริหารอย่างมีประสิทธิภาพให้คุ้มค่ากับการลงทุน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 32) พระราชบัญญัติสถานศึกษาเอกชน พ.ศ. 2550 ได้กำหนดหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ดังนี้

1. ควบคุมดูแลรับผิดชอบการปฏิบัติกิจการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบคำสั่ง ประกาศ และนโยบายของราชการ

2. ส่งเสริมและเผยแพร่การปกครองในระบอบประชาธิปไตย

3. อบรมสั่งสอนและเผยแพร่ความรู้ ปณิธานวัฒนธรรม ค่านิยม และเอกลักษณ์ไทย

4. ส่งเสริมความสามัคคีในหมู่ครูและนักเรียน

5. เอาใจใส่ในการปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ ไม่ทอดทิ้งหรือละทิ้งหน้าที่

6. ช่วยเหลือกิจการของสถานศึกษาและรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

7. ศึกษาหาความรู้ วิจัยสอน วิธีการประเมินผล การใช้หนังสือเรียน

และคู่มือการสอน

8. แนะนำให้ครูได้ศึกษาหาความรู้ในหน้าที่เพิ่มเติมอยู่เสมอ

9. เอาใจใส่ดูแลอาคารสถานที่ในด้านความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย

10. ให้ความร่วมมือการบริหารงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับชุมชนเมื่อทางราชการร้องขอ

11. สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูได้เพิ่มความรู้โดยการเข้าศึกษาต่อตามโอกาส

อันควร

12. ต้องไม่กระทำการอันใดอันอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนร้อนรำคาญแก่ผู้อื่นในการ

ดำเนินกิจการของโรงเรียน

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา เป็นภารกิจของผู้บริหารร่วมกับบุคลากรในสถานศึกษาดำเนินกิจกรรมในงานต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การจัดการศึกษาในสถานศึกษา ซึ่งการบริหารและการจัดการพัฒนาการศึกษาได้มุ่งกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระคล่องตัวรวดเร็วสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ศศิพรรณ บัวทรัพย์ (2547) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ศึกษาคณะนิติศาสตร์ จบการศึกษาระดับ ม.6 ก่อนเข้ารับการศึกษาที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด ได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่อโทรทัศน์ ครอบครัวยุ และเพื่อนหรือผู้นำกลุ่ม ตามลำดับ

2. ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นด้วยต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรับรู้ในเนื้อหาสาระ ด้านความเข้าใจในเนื้อหาสาระ ด้านการปฏิบัติหรือการประยุกต์และด้านการเผยแพร่ อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน

3. ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ เพศ คณะที่ศึกษา และการรับรู้จากครอบครัว ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อ ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ชั้นปีที่ศึกษา สาขาที่จบก่อนเข้าศึกษา ภูมิลำเนา การรับรู้จากสื่อมวลชนและการรับรู้จากเพื่อน หรือผู้นำกลุ่ม

ทศมนพร พุทธจันทร์ (2547 : 60 - 63) ได้ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นในการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาข้าราชการจังหวัดราชบุรี” พบว่า ข้าราชการที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นชาย ช่วงอายุของข้าราชการ 31 - 40 ปี การดำรงตำแหน่งเป็นผู้ปฏิบัติ อายุการรับราชการ 11 - 19 ปี มีสถานภาพสมรส ระดับการศึกษาปริญญาตรี รายได้ต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาท การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงจากหนังสือพิมพ์มากที่สุด ระดับการความคิดเห็นในการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการรับรู้เนื้อหาสาระ ด้านการนำมาใช้ประโยชน์ และด้านการนำไปประยุกต์ใช้โดยภาพรวมอยู่ระดับค่อนข้างมาก

สกุลรัตน์ กุมพาศ (2550) ทำการวิจัยเชิงสำรวจ เรื่องการบริหารงานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามูลนิธิ เขต 3 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามูลนิธิ เขต 3 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 335 คน ผลการวิจัยพบว่า

ด้านการบริหารงานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นด้านพบว่า ด้านการสร้างความปลอดภัยสูงสุดรองลงมา คือ ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน ด้านการสร้างความปลอดภัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า การวางแผนโดยคำนึงถึงการจับบุคลากรและทรัพยากรอื่นๆ ของโรงเรียนในการกำหนดนโยบายเป้าหมาย แผนปฏิบัติงานและโครงการต่างๆ ลำดับ 2 รองลงมา คือ พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและสังคม เพื่อความคุ้มค่าในการจัดการศึกษา ลำดับ 3 คือ ฐูประมาณาการใช้จ่ายในการบริหารงานในโรงเรียนอย่างเหมาะสมกับสถานะการเงินของโรงเรียน ลำดับ 4 คือ วางแผนเกี่ยวกับการใช้จ่ายประจำวัน ล่วงหน้า และวางแผนงานอย่างรอบคอบทุกด้าน ด้านการบริหารงานโดยใช้เหตุผลโดยรวมอยู่ใน

ระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ไม่ยึดความคิดของตนเองเป็นหลัก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ลำดับ 2 รองลงมา คือ สร้างความเป็นกันเองกับผู้ได้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงาน ลำดับ 3 คือ ตั้งงานโดยยึดหลักของความรู้ ความสามารถเป็นหลัก ลำดับ 4 คือ รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน และปฏิบัติงานโดยไม่ใช้อารมณ์แต่ใช้หลักวิชาการ ตามลำดับด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า จัดลำดับความสำคัญของโครงการก่อนการตัดสินใจมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ลำดับ 2 รองลงมา คือ เตรียมความพร้อมเกี่ยวกับมาตรการความปลอดภัยเป็นประจำ ลำดับ 3 คือ ปกป้องความเสี่ยง นานาปการ ลำดับ 4 คือ ตัดสินใจต่าง ๆ บนหลักประชาธิปไตย และประชุมปรึกษาหารือแก้ปัญหาและวางแผนงานกันเป็นประจำ ด้านการบริหารงานบนฐานของความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า รู้จักกาลเทศะในการบริหารงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ลำดับ 2 รองลงมา คือ พัฒนาหลักสูตรที่มุ่งส่งเสริมผู้เรียนในลักษณะองค์รวมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ปัญญา และสังคม ทำให้ผู้เรียนพัฒนาอย่างต่อเนื่องในทุกช่วงชั้น ลำดับที่ 3 คือ ในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ผู้บริหารได้แสวงหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ก่อนการตัดสินใจ ลำดับ 4 คือ วางแผนงานด้วยความรอบรู้ ระมัดระวัง ศึกษาบุคคลอื่น และเข้าใจชุมชนอย่างลึกซึ้ง ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ทำบุญในวันสำคัญทางศาสนาและเข้าวัดฟังธรรมอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ลำดับ 2 รองลงมา คือ ส่งเสริมให้มีการจัดเข้าค่ายจริยธรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่คณะครู ลำดับ 3 คือ อดทนต่ออุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้น ลำดับ 4 คือ เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความประพฤติ เช่น ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มสุรา ไม่คบชู้สาว เป็นต้น และตรงต่อเวลาในการปฏิบัติราชการ

มงคล อินทร โชติ (2552) ศึกษาเปรียบเทียบระดับความสำเร็จในการบริหารโรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานพื้นที่ การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ในภาพรวม พบว่าการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารงาน 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป มีความสำเร็จอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อเปรียบเทียบระดับความสำเร็จในการบริหารจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการให้ชุมชนมีส่วนร่วมพัฒนาการบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากการศึกษา ค้นคว้าข้อมูลในเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นมุ่งเน้นการอยู่อย่างมีความสุขภายใต้ขีดความสามารถของบุคคลมีความเข้มแข็ง สมานฉันท์ มีพลังความเข้มแข็ง มีพลังความสามัคคี มีพลังโลกาภิวัตน์ซึ่งหลักในการพัฒนานั้น จุดเน้นที่สำคัญคือ พัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ ความรอบคอบ ความรู้เท่าทัน ทั้งนี้การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินงานต่าง ๆ นั้น

ผู้นำไปประยุกต์ใช้ต้องมีความรู้ มีความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย มีความโปร่งใสในการบริหารจัดการ มีความรับผิดชอบ มีความประหยัด ซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีความโลภ ส่วนการนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการศึกษานั้นมีวัตถุประสงค์ โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จัก พึ่งตนเอง ขยัน อดทน สามัคคี มีการทำงานเป็นหมู่คณะ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้ในการนำไปใช้นั้นต้องมีปัจจัยที่สำคัญที่สนับสนุนเกื้อกูลกันคือ ความพร้อมด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านชุมชน ท้องถิ่นและผู้ปกครอง และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของ ตัวนักเรียนเองในส่วนของบุคลากรทางการศึกษานั้น มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการขับเคลื่อน หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการศึกษา โดยครูมีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมความรู้ ในด้านการสอนเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ผู้เรียน ซึ่งเริ่มตั้งแต่ขั้นตอน การวิเคราะห์ปัญหาหลักสูตร การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขั้นตอนการจัด การอบรมและการศึกษาความรู้ ขั้นตอนการสร้างหลักการกระบวนการเรียนรู้ และขั้นตอน การประเมินผลหลักสูตรทดลอง ซึ่งเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง ควรส่งเสริมเพิ่มเติม คือ ช่วงชั้นที่ 1 คือ วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเทคโนโลยีสารสนเทศ ช่วงชั้นที่ 2 คือ ภาษาอังกฤษกับเศรษฐกิจพอเพียง และการปลูกผักสวน ครรวัฏทินได้ ช่วงชั้นที่ 3 คือ การรู้จักสามัคคี และการอยู่ดี กินดี และช่วงชั้นที่ 4 คือ จิตสำนึก สาธารณะนอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษายังมีบทบาทสำคัญอย่างสูงต่อการส่งเสริมหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการเรียนรู้ในส่วนการวางแผน และการดำเนินการ

วลัยพรรณ จันทร์หอม (2553 : 58 - 63) ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของครู โรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์ จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษา พบว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของครู โรงเรียนกาญจนา อนุเคราะห์ จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณาทั้งในประเด็นของความ พอประมาณ ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี อยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน สำหรับปัจจัย ส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่มีความสัมพันธ์กับการนำ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของครู โรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์ จังหวัดกาญจนบุรี ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ทั้ง 3 ด้าน

สมศักดิ์ ตรงงาม (2553 : 73 - 78) ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไป ใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ทศนคติและความคิดด้านในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตด้าน

ความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีอยู่ในระดับมาก ส่วนปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ และเวลาที่อยู่ในพื้นที่แตกต่างกัน มีผลต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

อดิพร ทองหล่อ และคณะ (2553) ซึ่งได้ทำการวิจัยเชิงสำรวจการบริหารตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสุรินทร์

1. บุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ทักษะคติเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก และประเมินว่าโรงเรียนมีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ยังมีข้อคิดเห็นว่ากระทรวงศึกษาธิการควรส่งเสริมให้แต่ละโรงเรียนนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้อย่างเต็มรูปแบบ เพราะมีประโยชน์ในสถานการณ์ปัจจุบัน และควรเน้นการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนให้มากขึ้น

2. ผลการเปรียบเทียบความรู้ ทักษะคติเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติตามขนาด และประสบการณ์ของโรงเรียน พบว่าขนาดของโรงเรียนทำให้ ทักษะคติเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนประสบการณ์ในการบริหารตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไม่มีผลทำให้ความรู้และการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ส่วนทักษะคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นมุ่งเน้นการอยู่อย่างมีความสุขภายใต้ขีดความสามารถของบุคคลมีความเข้มแข็ง สมานฉันท์ มีพลังความเข้มแข็ง มีพลังความสามัคคี ซึ่งหลักในการพัฒนานั้นจุดเน้นที่สำคัญคือ พัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ ความรอบคอบ ความรู้เท่าทัน ทั้งนี้การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินงานต่าง ๆ นั้น ผู้นำไปประยุกต์ใช้ต้องมีความรู้ มีความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย มีความโปร่งใสในการบริหารจัดการ มีความรับผิดชอบ มีความประหยัด ซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีความโลภ

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนต่างๆ พบว่า มีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษาแบ่งการบริหารออกเป็น 5 ด้าน ตามกรอบแนวคิดของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ด้านการสร้าง ความพอประมาณ ด้านการบริหารงาน โดยใช้เหตุผล ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน ด้านการบริหารงานบนฐานของความรู้ และด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม จึงนำข้อมูลจากการศึกษาดังกล่าว ไปเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยต่างประเทศ

เนื่องจากเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย ซึ่งยังไม่พบงานวิจัยในต่างประเทศ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษางานวิจัยที่ใกล้เคียงกับงานวิจัยนี้

รัสเซลล์ (Russell.1967 : 125 - A) ได้ศึกษาเรื่องความสามารถที่จำเป็นสำหรับครูใหญ่ในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อศึกษาขั้นพื้นฐานและประสบการณ์ของครูใหญ่ พบว่า ความสามารถของครูใหญ่ขึ้นอยู่กับความเข้าใจของงานนั้นๆ ซึ่งงานแต่ละอย่างต้องการความรู้ความเข้าใจที่แตกต่างกัน ความสามารถของครูใหญ่ที่จำเป็นได้แก่ ความเข้าใจ ความสามารถในการจัดเตรียม และความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณและปัญหาต่างๆ

แอกที (Agthe.1980 : 3067 – 3077 - A) ได้กล่าวถึงการรับรู้บทบาทหน้าที่ครูใหญ่และครูในงานวิชาการ พบว่า ครูใหญ่บริหารงานอื่นๆ มากเกินไป ครูใหญ่และครูยอมรับว่าการปรับปรุงการเรียนการสอนต้องทำร่วมกัน และครูใหญ่จะต้องเปลี่ยนจากการสั่งการมาเป็นผู้ประสานงาน

โอดด์และคลูนเน (Oded and Clune.1995) ได้วิจัยเรื่องการปรับปรุงประสิทธิภาพของโรงเรียนในประเทศสหรัฐอเมริกาจะเป็นหนทางที่จะปรับปรุงการจัดการศึกษาที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่จะสอนนักเรียนให้มีมาตรฐานที่ดี ซึ่งขั้นตอนที่สำคัญในการปรับปรุงมีดังนี้ คือ เป้าหมายสำคัญที่โรงเรียนจะต้องกำหนดเป็นอันดับแรก ได้แก่ การยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเพิ่มปริมาณหลักสูตรและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้หลาย ๆ อย่าง มีการจัดการที่ดีเกี่ยวกับเงิน ทรัพยากร บุคลากรและเวลาทั้งในระดับโรงเรียนและระดับห้องเรียน จุดเน้นที่สำคัญ คือ จะต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอแก่โรงเรียนที่ยากจน มีระบบจูงใจที่หลากหลาย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และมีการปรับปรุงระบบการเงิน และการชดเชยแก่ครู

ผลจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า บทบาทหน้าที่ครูใหญ่และครูในการบริหารงานขึ้นอยู่กับงานแต่ละอย่างต้องมีความรู้ความเข้าใจที่แตกต่างกัน ได้แก่ ความเข้าใจ ความสามารถในการจัดเตรียม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ และได้ดำเนินการศึกษาวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา ในโรงเรียนเอกชนอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 259 คน ประกอบด้วย โรงเรียนอัสสัมชัญ โรงเรียนมารีย์อนุสรณ์ และโรงเรียนอนุบาลธีรา ตามตาราง 3.1 ดังนี้

ตาราง 3.1 จำนวนสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มประชากร จำแนกตามโรงเรียน

ชื่อโรงเรียน	ผู้บริหาร	ครู	จำนวนกลุ่มประชากร
1. โรงเรียนมารีย์อนุสรณ์	4	128	132
2. โรงเรียนอัสสัมชัญ	8	52	60
3. โรงเรียนอนุบาลธีรา	5	62	67
รวม	17	242	259

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลและการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ คือ เป็นแบบสอบถามการใช้แนวทางในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม (ตัวแปรต้น) ได้แก่ ตำแหน่ง เพศและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้แนวทางในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ใน 5 ด้าน คือ ด้านการสร้างภาพพจน์ประมาณ ด้านการบริหารงาน โดยใช้เหตุผล ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน ด้านการบริหารงานบนฐานความรู้ และด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม ในแต่ละด้านมีข้อคำถาม รวม 50 ข้อคำถาม

1. ด้านการสร้างภาพพจน์ประมาณ
2. ด้านการบริหารงาน โดยใช้เหตุผล
3. ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน
4. ด้านการบริหารงานบนฐานความรู้
5. ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด เกี่ยวกับการใช้แนวทางในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ เพื่อให้ผู้ตอบคำถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากที่กล่าวมา

การสร้างเครื่องมือ มีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือสำหรับการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. ร่างข้อคำถามทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการสร้างภาพพจน์ประมาณ ด้านการบริหารงานโดยใช้เหตุผล ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน ด้านการบริหารงานบนฐานความรู้ และด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม
2. เขียนข้อคำถามทั้ง 5 ด้าน ด้านการสร้างภาพพจน์ประมาณ ด้านการบริหารงานโดยใช้เหตุผล ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน ด้านการบริหารงานบนฐานความรู้ และด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม
3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความถูกต้องของภาษา
4. ปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง
6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามทั้ง 5 ด้าน
7. แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence - IOC) ปรากฏว่าคำถามทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ทุกข้อถือว่าใช้ได้แต่ให้ปรับแก้ถ้อยคำภาษาไทยบางถ้อยคำ
8. ปรับแก้ข้ออื่นๆ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง
9. นำแบบสอบถามที่ปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วไปทดลองใช้กับบุคลากรในโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวประชากรจำนวน 40 คน
10. นำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งปรากฏว่าแบบสอบถามทั้งฉบับได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88 ถือว่าใช้ได้
11. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองแล้วไปใช้เก็บข้อมูลในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ทำหนังสือบันทึกจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อออกหนังสือถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ในการขอเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครู โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์
2. ส่งแบบสอบถามไปที่โรงเรียนที่เป็นกลุ่มประชากรในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ด้วยตนเอง จำนวน 259 ฉบับ
3. ขอรับแบบสอบถามคืนตามวันเวลาที่กำหนด
4. รวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดด้วยตนเองโดยไปขอรับที่โรงเรียนปรากฏว่าได้รับคืนครั้งที่ 1 ได้รับแบบสอบถามจำนวน 226 ฉบับ
5. ผู้วิจัยติดตามแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยไปขอรับที่โรงเรียน เป็นครั้งที่ 2 ปรากฏว่าได้รับคืน 33 ฉบับ จนครบ 259 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดกระทำข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้แนวทางในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากร วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หากค่าร้อยละเสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนร้อยละ
2. การศึกษาสภาพปัญหาแนวทางในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ด้วยการแจกแจงความถี่ หากค่าร้อยละเสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนร้อยละ
3. การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูการใช้แนวทางในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และเพศ วิเคราะห์ด้วยค่า t - test Independent กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05
4. การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูการใช้แนวทางในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จำแนกตามสถานภาพประสบการณ์ในการทำงาน วิเคราะห์ด้วยค่า F - test
5. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเป็นคำถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่ หากค่าร้อยละเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย
6. เกณฑ์ในการแปลข้อมูล การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยได้กำหนดขอบเขตของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 100)

ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 227) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะพฤติกรรม
$\sum R$	แทน	ผลรวมของความคิดเห็น
n	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ตามวิธีของครอนบาค (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 227) ดังนี้

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S^2 2_i}{S^2 t} \right]$$

เมื่อ α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
K	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
$\sum S^2 2_i$	แทน	ผลรวมของคะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
$S^2 t$	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งหมด

สถิติพื้นฐาน

1. ค่าร้อยละ (%) โดยใช้สูตรของ (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 :101) ดังนี้

$$\% = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	%	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

2. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 102) ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของข้อมูลหรือคะแนน
	N	แทน	จำนวนข้อมูล

3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้สูตรของ (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 103) ดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละข้อยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนที่ตอบแบบสอบถาม

สถิติทดสอบสมมุติฐาน

สถิติทดสอบสมมุติฐาน

1. การทดสอบค่าที (t -test) ในการเปรียบเทียบแนวทางในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ พร้อมทั้งความคิดเห็นของผู้บริหารและครูจําแนกตามสถานภาพ ตำแหน่งและเพศ โดยใช้ค่าคะแนนที่ (Independent Sample t-test) ที่ระดับนัยสําคัญ ทางสถิติ .05 โดยใช้สูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 322)

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาในการแจกแจงแบบ t
$\bar{x}_1$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากรที่ 1
$\bar{x}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มประชากรที่ 2
S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มประชากรที่ 1
S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มประชากรที่ 2
n_1	แทน	จำนวนคนในกลุ่มประชากรที่ 1
n_2	แทน	จำนวนคนในกลุ่มประชากรที่ 2

2. เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แล้วจะใช้วิธีการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ตามวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe') ถึงแนวทางในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์

$$C_{vd} = \sqrt{(K - 1)(Ms_{within})(2/n)}$$

เมื่อ	K	แทน	จำนวนกลุ่มในกลุ่มประชากร
	Ms_{within}	แทน	ค่า Mean square within group ที่คำนวณไว้แล้วในการวิเคราะห์ความแปรปรวน
	n	แทน	จำนวนประชากร

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์และการนำเสนอผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จำนวน 3 โรงเรียน รวม 259 ฉบับ และได้แบบสอบถามคืนมาทั้งหมด 259 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งสิ้น การวิเคราะห์ข้อมูลที่จะนำมาเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย โดยแบ่งการนำเสนอตามลำดับต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมี ดังนี้

% แทน ค่าร้อยละ

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาในการทดสอบค่าที (t - test)

F แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาในการทดสอบค่าเอฟ (F - test)

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ วิเคราะห์หาค่าสถิติของข้อมูล โดยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางแบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพปัญหาแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ โดยใช้การทดสอบค่าที
(t - test) และการทดสอบค่าเอฟ (F - test)

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ขอวิเคราะห์ตามลำดับของวัตถุประสงค์ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการวิเคราะห์สถานภาพ
ของบุคลากร โรงเรียนประถมศึกษาอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพเพศ
ตำแหน่ง และประสบการณ์ โดยใช้จำนวนและค่าร้อยละ ดังปรากฏในตาราง 4.1 ต่อไปนี้

ตาราง 4.1 การวิเคราะห์สถานภาพของบุคลากร โรงเรียนประถมศึกษาอำเภอเมืองบุรีรัมย์
ตามความสถานภาพเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ของผู้บริหารและครู

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มประชากร	259	100.0
1. เพศ		
1.1 ชาย	78	30.10
1.2 หญิง	181	69.90
รวม	259	100.0
2. ตำแหน่ง		
2.1 ผู้บริหาร	17	6.60
2.2 ครู	242	93.40
รวม	259	100.00
3. ประสบการณ์การทำงาน		
3.1 ประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี	82	31.70
3.2 ประสบการณ์ 5 ปีถึง 10 ปี	123	47.50
3.3 ประสบการณ์ 11 ปีขึ้นไป	54	20.80
รวม	259	100.0

จากตาราง 4.1 พบว่ากลุ่มประชากรที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 259 คน เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่าเป็นเพศชาย จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 30.10 และเพศหญิง จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 69.90 เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง พบว่าเป็นผู้บริหารจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 6.60 และเป็นครูจำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 93.40 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ของผู้บริหารและครู พบว่าที่มีจำนวนมากที่สุด คือมีประสบการณ์ 5 ปี ถึง 10 ปี จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 47.50 รองลงมา มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 31.70 และมีประสบการณ์ 11 ปีขึ้นไป จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 20.80

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพปัญหาแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ใน 5 ด้าน คือด้านการสร้างความพอประมาณ ด้านการบริหารงานโดยใช้เหตุผล ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน ด้านการบริหารงานบนฐานความรู้ และด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรมตามความคิดเห็นของครูผู้สอนรายด้านและรายข้อโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังปรากฏในตาราง 4.2 – 4.15 ต่อไปนี้

ตาราง 4.2 สภาพปัญหาแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โดยรวม

ด้าน	แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์	$\bar{X}$	S. D.	ความหมาย
1	ด้านการสร้างความพอประมาณ	4.41	0.18	มาก
2	ด้านการบริหารงานโดยใช้เหตุผล	4.38	0.38	มาก
3	ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน	4.18	0.43	มาก
4	ด้านการบริหารงานบนฐานความรู้	4.15	0.55	มาก
5	ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม	4.11	0.60	มาก
รวมเฉลี่ย		4.25	0.42	มาก

จากตาราง 4.2 พบว่าสภาพปัญหาแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการสร้างความปลอดภัย ($\bar{X}=4.41$) ด้านการบริหารงานโดยใช้เหตุผล ($\bar{X}=4.38$) และด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน ($\bar{X}=4.18$) รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานบนฐานความรู้ ($\bar{X}=4.15$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม ($\bar{X}=4.11$)

ตาราง 4.3 แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของครู โดยรวม

ด้าน	แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์	$\bar{X}$	S. D.	ความหมาย
1	ด้านการสร้างความปลอดภัย	3.98	0.47	มาก
2	ด้านการบริหารงานโดยใช้เหตุผล	3.73	0.65	มาก
3	ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน	3.89	0.67	มาก
4	ด้านการบริหารงานบนฐานความรู้	3.90	0.78	มาก
5	ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม	3.89	0.74	มาก
รวมเฉลี่ย		3.88	0.60	มาก

จากตาราง 4.3 พบว่า แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการสร้างความปลอดภัย ($\bar{X}=3.98$) ด้านการบริหารงานบนฐานความรู้ ($\bar{X}=3.90$) รองลงมาคือ ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันและด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม ($\bar{X}=3.89$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ บริหารงานโดยใช้เหตุผล ($\bar{X}=3.73$)

ตาราง 4.4 แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเพศชาย โดยรวม

ด้าน	แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์	$\bar{X}$	S. D.	ความหมาย
1	ด้านการสร้างความพอประมาณ	3.94	0.41	มาก
2	ด้านการบริหารงานโดยใช้เหตุผล	3.70	0.67	มาก
3	ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน	3.84	0.64	มาก
4	ด้านการบริหารงานบนฐานความรู้	3.87	0.73	มาก
5	ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม	3.80	0.70	มาก
รวมเฉลี่ย		3.83	0.57	มาก

จากตาราง 4.4 พบว่า แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเพศชาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการสร้างความพอประมาณ ($\bar{X}=3.94$) ด้านการบริหารงานบนฐานความรู้ ($\bar{X}=3.87$) และด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน ($\bar{X}=3.84$) รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม ($\bar{X}=3.80$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานโดยใช้เหตุผล ($\bar{X}=3.70$)

ตาราง 4.5 แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเพศหญิง โดยรวม

ด้าน	แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์	$\bar{X}$	S. D.	ความหมาย
1	ด้านการสร้างความพอประมาณ	4.04	0.49	มาก
2	ด้านการบริหารงานโดยใช้เหตุผล	3.80	0.65	มาก
3	ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน	3.93	0.67	มาก
4	ด้านการบริหารงานบนฐานความรู้	3.94	0.79	มาก
5	ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม	3.95	0.74	มาก
รวมเฉลี่ย		3.93	0.60	มาก

จากตาราง 4.5 พบว่า แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเพศหญิง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการสร้างความพอประมาณ ($\bar{X}=4.04$) ด้านการบริการงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม ($\bar{X}=3.95$) และด้านการบริหารงานบนฐานความรู้ ($\bar{X}=3.94$) รองลงมาคือ ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน ($\bar{X}=3.93$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการบริการงานโดยใช้เหตุผล ($\bar{X}=3.80$)

ตาราง 4.6 แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี โดยรวม

ด้าน	แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์	$\bar{X}$	S. D.	ความหมาย
1	ด้านการสร้างความพอประมาณ	4.12	0.46	มาก
2	ด้านการบริหารงานโดยใช้เหตุผล	4.00	0.56	มาก
3	ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน	4.08	0.67	มาก
4	ด้านการบริหารงานบนฐานความรู้	4.19	0.69	มาก
5	ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม	4.14	0.65	มาก
รวมเฉลี่ย		4.11	0.53	มาก

จากตาราง 4.6 พบว่า แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปีโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.11$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการบริหารบนฐานของความรู้ ($\bar{X}=4.19$) ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม ($\bar{X}=4.14$) ด้านการสร้างความพอประมาณ ($\bar{X}=4.12$) รองลงมาคือ ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน ($\bar{X}=4.08$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานโดยใช้เหตุผล ($\bar{X}=4.00$)

ตาราง 4.7 แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ 5 – 10 ปี โดยรวม

ด้าน	แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์	$\bar{X}$	S. D.	ความหมาย
1	ด้านการสร้างความพอประมาณ	3.98	0.44	มาก
2	ด้านการบริหารงานโดยใช้เหตุผล	3.68	0.62	มาก
3	ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน	3.87	0.64	มาก
4	ด้านการบริหารงานบนฐานความรู้	3.84	0.72	มาก
5	ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม	3.89	0.68	มาก
รวมเฉลี่ย		3.85	0.56	มาก

จากตาราง 4.7 พบว่า แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ 5 – 10 ปี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการสร้างความพอประมาณ ($\bar{X}=3.98$) ด้านการบริการงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม ($\bar{X}=3.89$) ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน ($\bar{X}=3.87$) รองลงมาคือ ด้านการบริหารบนฐานของความรู้ ($\bar{X}=3.84$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานโดยใช้เหตุผล ($\bar{X}=3.68$)

ตาราง 4.8 แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ 11 ปีขึ้นไป โดยรวม

ด้าน	แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์	$\bar{X}$	S. D.	ความหมาย
1	ด้านการสร้างความพอประมาณ	3.90	0.52	มาก
2	ด้านการบริหารงานโดยใช้เหตุผล	3.63	0.79	มาก
3	ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน	3.71	0.66	มาก
4	ด้านการบริหารงานบนฐานความรู้	3.68	0.89	มาก
5	ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม	3.58	0.85	มาก
รวมเฉลี่ย		3.70	0.68	มาก

จากตาราง 4.8 พบว่า แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ 11 ปีขึ้นไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการสร้างความพอประมาณ ($\bar{X}=3.90$) ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน ($\bar{X}=3.71$) ด้านการบริหารบนฐานของความรู้ ($\bar{X}=3.68$) รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานโดยใช้เหตุผล ($\bar{X}=3.63$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม ($\bar{X}=3.58$)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ในการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ โดยใช้การทดสอบค่าที (t - test) การทดสอบค่าเอฟ (F - test) และการทดสอบผลต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe' method) ดังปรากฏในตาราง 4.9 – 4.10 ต่อไปนี้

ตาราง 4.9 เปรียบเทียบสภาพแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ในการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูจําแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน

ด้าน	แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์	เพศชาย N = 78		เพศหญิง N = 181		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
		1	ด้านการสร้างความพอประมาณ	3.94	0.41	
2	ด้านการบริหารงานโดยใช้เหตุผล	3.70	0.67	3.80	0.65	-1.158
3	ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน	3.84	0.64	3.93	0.67	-0.974
4	ด้านการบริหารงานบนฐานความรู้	3.87	0.73	3.94	0.79	-0.609
5	ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรม และจริยธรรม	3.80	0.70	3.95	0.74	-1.452
	รวมเฉลี่ย	3.83	0.57	3.93	0.60	-1.246

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 4.9 พบว่า ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นต่อสภาพแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จําแนกตามเพศ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีความไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.10 เปรียบเทียบสภาพแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร
โรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารและครูจําแนกตามประสบการณ์ โดยรวมและรายด้าน

ด้าน	แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์	ต่ำกว่า 5 ปี N = 82		5 ปี ถึง 10 ปี N = 123		11 ปี ขึ้นไป N = 54		F
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านการสร้างความพอประมาณ	4.12	0.46	3.98	0.44	3.90	0.52	3.959*
2	ด้านการบริหารงานโดยใช้เหตุผล	4.00	0.56	3.68	0.62	3.63	0.79	7.833*
3	ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน	4.08	0.67	3.87	0.64	3.71	0.66	5.405*
4	ด้านการบริหารงานบนฐานความรู้	4.19	0.69	3.84	0.72	3.68	0.89	8.674*
5	ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม	4.14	0.65	3.89	0.68	3.58	0.85	9.991*
	รวมเฉลี่ย	4.11	0.53	3.85	0.56	3.70	0.68	8.760*

จากตาราง 4.10 พบว่า ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นต่อสภาพแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์จําแนกตามประสบการณ์ โดยรวม แตกต่างกัน เมื่อพิจารณา รายด้านพบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาของผู้บริหารและครู
การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา
เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ด้านการสร้างความปลอดภัย ด้านการบริหารงานโดยใช้เหตุผล
ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน ด้านการบริหารงานบนฐานความรู้ และด้านการบริหารงาน ที่ตั้งอยู่บน
คุณธรรมและจริยธรรม ปรากฏตามตาราง 4.11 – 4.15 ดังนี้

ตาราง 4.11 จำนวนและร้อยละของแนวทางในการพัฒนาที่ได้จากการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์
ด้านการสร้างความปลอดภัย

แนวทางในการพัฒนาการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	จำนวน	ร้อยละ
1. ควรไตร่ตรองปัญหาอย่างละเอียดและเน้นการมีส่วนร่วม ในการทำงาน	43	28.48
2. ครูมีหนี้สินมากส่งผลกระทบต่อการทำงานในหน้าที่	31	20.53
3. ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารและครูนำหลักเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในชีวิตประจำวัน	27	17.88
4. ควรรู้จักเก็บออมเงิน และหาช่องทางนำเงินไปลงทุน	24	15.89
5. ผู้บริหารและครูควรลดการสร้างหนี้สิน	26	17.22
รวม	151	100.00

จากตาราง 4.11 พบว่า จำนวนและร้อยละของแนวทางในการพัฒนาที่ได้จาก
การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา
เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ด้านการสร้างความปลอดภัยประเด็นที่มีผู้เสนอมากที่สุด คือ
ควรไตร่ตรองปัญหาอย่างละเอียดและเน้นการมีส่วนร่วมในการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 28.48
รองลงมาคือ ครูมีหนี้สินมากส่งผลกระทบต่อการทำงานในหน้าที่ คิดเป็นร้อยละ 20.53
ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารและครูนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน และผู้บริหารและ
ครูควรลดการสร้างหนี้สินคิดเป็นร้อยละ 17.88 ควรรู้จักเก็บออมเงิน และหาช่องทางนำเงินไป
ลงทุน คิดเป็นร้อยละ 15.89 ตามลำดับ

ตาราง 4.12 จำนวนและร้อยละของแนวทางในการพัฒนาที่ได้จากการการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ด้านการบริหารงาน โดยใช้เหตุผล

แนวทางในการพัฒนาการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	จำนวน	ร้อยละ
1. ควรมีการมอบหมายงานตามความรู้ความสามารถ และแบ่งงานให้ตรงกับผู้รับผิดชอบหรือฝ่าย	31	20.53
2. ควรมีการประชุมชี้แจงหลักการให้เข้าใจตรงกันและเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมวางแผน ร่วมแสดงความคิดเห็นรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	28	18.54
3. ควรมีการสร้างความรู้และความเข้าใจไม่ควรเลือกปฏิบัติ	21	13.91
4. ผู้บริหารและครูบางคนยังมีทิฐิ ใช้อารมณ์ในการแก้ปัญหา	28	18.54
5. ควรมีการจัดลำดับความสำคัญของงาน โดยพิจารณาความต้องการที่แท้จริงและความเป็นไปได้	14	9.27
6. ควรมีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ในการทำงาน	29	19.21
รวม	151	100.00

จากตาราง 4.12 พบว่า จำนวนและร้อยละของแนวทางในการพัฒนาที่ได้จากการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ด้านการบริหารงาน โดยใช้เหตุผล ประเด็นที่มีผู้เสนอมากที่สุด คือ ควรมีการมอบหมายงานตามความรู้ความสามารถและแบ่งงานให้ตรงกับผู้รับผิดชอบหรือฝ่าย คิดเป็นร้อยละ 20.53 รองลงมาคือ ควรมีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ในการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 19.21 ควรมีการประชุมชี้แจงหลักการให้เข้าใจตรงกันและเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมวางแผน ร่วมแสดงความคิดเห็นรับฟัง และผู้บริหารและครูบางคนยังมีทิฐิ ใช้อารมณ์ในการแก้ปัญหา คิดเป็นร้อยละ 18.54 ควรมีการสร้างความรู้และความเข้าใจไม่ควรเลือกปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 13.91 ควรมีการจัดลำดับความสำคัญของงาน โดยพิจารณาความต้องการที่แท้จริงและความเป็นไปได้ คิดเป็นร้อยละ 9.27 ตามลำดับ

ตาราง 4.13 จำนวนและร้อยละของแนวทางในการพัฒนาที่ได้จากการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน

แนวทางในการพัฒนาการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	จำนวน	ร้อยละ
1. ควรมีการสร้างควมสามัคคีในหมู่คณะ และผูกจิตสำนึกให้ผู้บริหารและครูมีจิตสำนึกให้รักองค์กร	24	15.89
2. ควรมีการเตรียมการวางแผนการทำงานล่วงหน้าอย่างรัดกุม	32	21.19
3. ควรมีเน้นความถูกต้องและปฏิบัติตามระเบียบของทางโรงเรียน	57	37.75
4. ควรมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการทำงาน	25	16.59
5. ไม่ควรฟุ่มเฟือยและไม่เสี่ยง	13	8.61
รวม	151	100.00

จากตาราง 4.13 พบว่า จำนวนและร้อยละของแนวทางในการพัฒนาที่ได้จากการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน ประเด็นที่มีผู้เสนอมากที่สุด คือ ควรมีเน้นความถูกต้องและปฏิบัติตามระเบียบของทางโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 37.75 รองลงมาคือ ควรมีการเตรียมการวางแผนการทำงานล่วงหน้าอย่างรัดกุม คิดเป็นร้อยละ 21.19 ควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 16.59 ควรมีการสร้างควมสามัคคีในหมู่คณะ และผูกจิตสำนึกให้ผู้บริหารและครูมีจิตสำนึกให้รักองค์กร คิดเป็นร้อยละ 15.89 และไม่ควรมีฟุ่มเฟือยและไม่เสี่ยง คิดเป็นร้อยละ 8.61 ตามลำดับ

ตาราง 4.14 จำนวนและร้อยละของแนวทางในการพัฒนาที่ได้จากการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ด้านการบริหารงานบนฐานความรู้

แนวทางในการพัฒนาการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	จำนวน	ร้อยละ
1. ควรส่งเสริมครูให้มีการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง	50	33.11
2. ควรมีพัฒนาตนเองให้เป็นคนที่มีความรู้และทันต่อเหตุการณ์	46	30.46
3. ควรมีการกระตุ้นบุคลากรให้ขยันแสวงหาความรู้	55	36.42
รวม	151	100.00

จากตาราง 4.14 พบว่า จำนวนและร้อยละของแนวทางในการพัฒนาที่ได้จากการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ด้านการบริหารงานบนฐานความรู้ ประเด็นที่มีผู้เสนอมากที่สุด คือ ควรมีการกระตุ้นบุคลากรให้ขยันแสวงหาความรู้ คิดเป็นร้อยละ 36.42 รองลงมาคือ ควรส่งเสริมครูให้มีการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง คิดเป็นร้อยละ 33.11 และควรมีพัฒนาตนเองให้เป็นคนที่มีความรู้และทันต่อเหตุการณ์ คิดเป็นร้อยละ 30.46 ตามลำดับ

ตาราง 4.15 จำนวนและร้อยละของแนวทางในการพัฒนาที่ได้จากการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม

แนวทางในการพัฒนาการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	จำนวน	ร้อยละ
1. ควรยึดหลักธรรมในการบริหารงาน	20	13.25
2. ควรมีการส่งเสริมความร่วมมือกิจกรรมทางศาสนาอย่างต่อเนื่อง	25	16.56
3. ควรมีส่งเสริมการอบรมธรรมะและนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน	17	11.26
4. ควรมีการประชุมวางแผนการทำงานร่วมกันและทำงานเป็นทีม	25	16.56
5. ควรมีความโปร่งใสในการทำงานและดำรงตนอย่างพอเพียง	28	18.54
6. ผู้บริหารควรดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี	36	23.84
รวม	151	100.00

จากตาราง 4.15 พบว่า จำนวนและร้อยละของแนวทางในการพัฒนาที่ได้จากการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม ประเด็นที่มีผู้เสนอมากที่สุด คือ ผู้บริหารควรดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี คิดเป็นร้อยละ 23.84 รองลงมาคือ ควรมีความโปร่งใสในการทำงานและดำรงตนอย่างพอเพียง คิดเป็นร้อยละ 18.54 ควรมีการส่งเสริมความร่วมมือกิจกรรมทางศาสนาอย่างต่อเนื่อง ควรมีการประชุมวางแผนการทำงานร่วมกันและทำงานเป็นทีม คิดเป็นร้อยละ 16.56 ควรยึดหลักธรรมในการบริหารงานคิดเป็นร้อยละ 13.25 และควรมีส่งเสริมการอบรมธรรมะและนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 11.26 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา เรื่อง แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผลและมีข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
  - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
  - 6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์
2. เพื่อเปรียบเทียบแนวทางในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์
3. แนวทางในการพัฒนาและข้อเสนอแนะที่ได้จากการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์

สมมติฐานของการวิจัย

การบริหารงานตามแนวทางในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ โรงเรียนประถมศึกษาของภาคเอกชนอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ของผู้บริหารและครูจําแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีความแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนเอกชนอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 259 คน ประกอบด้วย โรงเรียนอัสสัมชัญ โรงเรียนมารีย์อนุสรณ์ และโรงเรียนอนุบาลธีรา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยได้รับคำปรึกษาแนะนำจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาทางเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับบุคลากรในโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวประชากรจำนวน 40 คน หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficients) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งปรากฏว่า แบบสอบถามทั้งฉบับได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88 ถือว่าใช้ได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปใช้กับกลุ่มประชากร โดยผู้วิจัยได้ทำหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ที่เป็นกลุ่มประชากร พร้อมกับกำหนดวันรับแบบสอบถามกลับคืน โดยผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองผลปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 259 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ โดยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม กำหนดตัวเลขแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อและนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากร วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียงเกี่ยวกับแนวทางในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เปรียบเทียบแนวทางในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และจำแนกตามเพศ ด้วยค่า t (Independent Samples t -test) จำแนกตามประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานของโรงเรียน โดยใช้สถิติ One-Way ANOVA เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแล้ว จึงทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffe') โดย

กำหนดค่าสถิติที่สำคัญ .05 แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ตอนที่ 4 ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) โดยมีการปฏิบัติคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่ หากำร้อยละเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแนวทางในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ สรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารและครู โรงเรียนประถมศึกษาของภาคเอกชน อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จำนวน 259 คน เป็นเพศชาย จำนวน 78 คน และเพศหญิง จำนวน 181 คน เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า เป็นผู้บริหารจำนวน 17 คน และเป็นครู จำนวน 242 คน เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ของผู้บริหารและครู พบว่า ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ มีประสบการณ์ 5 ปีถึง 10 ปี จำนวน 123 คน รองลงมามีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 82 คน และมีประสบการณ์ 11 ปีขึ้นไป จำนวน 54 คน

2. ผลแนวทางในการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารงานของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู

2.1 แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการสร้างความปลอดภัย ด้านการบริหารงาน โดยใช้เหตุผล และด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานบนฐานความรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม

2.2 แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการสร้างความปลอดภัย ด้านการบริหารงาน โดยใช้เหตุผล และด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน รองลงมาคือ ด้านการบริหารงานบนฐานความรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม

3. การเปรียบเทียบการใช้แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ผลการวิจัย มีดังนี้

3.1 ผู้บริหารและครูจากการเปรียบเทียบแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์โดยใช้การทดสอบค่าที (t - test) จำแนกตามเพศ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

3.2 ผู้บริหารและครูจากการเปรียบเทียบแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ โดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F - test) จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมมีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. แนวทางในการพัฒนาและข้อเสนอแนะที่ได้จากการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ มีดังนี้

4.1 แนวทางในการพัฒนาและข้อเสนอแนะที่ได้จากการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ด้านการสร้างความปลอดภัยประเด็นที่มีผู้เสนอมากที่สุด คือ ควรไตร่ตรองปัญหาอย่างละเอียดและเน้นการมีส่วนร่วม ในการทำงาน รองลงมาคือ ครูมีหนี้สินมากส่งผลกระทบต่อการทำงานในหน้าที่ ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารและครูนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้บริหารและครูควรลดการสร้างหนี้สิน ควรรู้จักเก็บออมเงิน และหาช่องทางนำเงินไปลงทุน ตามลำดับ

4.2 แนวทางในการพัฒนาและข้อเสนอแนะที่ได้จากการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ด้านการบริหารงาน โดยใช้เหตุผล ประเด็นที่มีผู้เสนอมากที่สุด คือ ควรมีการมอบหมายงานตามความรู้ความสามารถและแบ่งงานให้ตรงกับผู้รับผิดชอบหรือฝ่าย รองลงมาคือ ควรมีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ในการทำงาน ควรมีการประชุมชี้แจงหลักการให้เข้าใจตรงกันและเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมวางแผน ร่วมแสดงความคิดเห็นรับฟัง ผู้บริหารและครูบางคนยังมีทิฐิ ใช้อารมณ์ในการแก้ปัญหา ควรมีการสร้างความรู้และความเข้าใจไม่ควรเลือกปฏิบัติ ควรมีการจัดลำดับความสำคัญของงาน โดยพิจารณาความต้องการที่แท้จริงและความเป็นไปได้ ตามลำดับ

4.3 แนวทางในการพัฒนาและข้อเสนอแนะที่ได้จากการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน ประเด็นที่มีผู้เสนอมากที่สุด คือ ควรมีเน้นความถูกต้องและปฏิบัติตามระเบียบของ

ทางโรงเรียน รองลงมาคือ ควรมีการเตรียมการวางแผนการทำงานล่วงหน้าอย่างรัดกุม ควรมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการทำงาน ควรมีการสร้างควมสามัคคีในหมู่คณะและผูกจิตสำนึกให้ผู้บริหารและครูมีจิตสำนึกให้รักองค์กร และไม่ควรมุ่งเพียงและไม่เสี่ยง ตามลำดับ

4.4 แนวทางในการพัฒนาและข้อเสนอแนะที่ได้จากการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ด้านการบริหารงานบนฐานความรู้ ประเด็นที่มีผู้เสนอมากที่สุด คือ ควรมีการกระตุ้นบุคลากรให้ขยันแสวงหาความรู้ รองลงมาคือ ควรมีส่งเสริมครูให้มีการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง และควรมีพัฒนาตนเองให้เป็นคนที่มีความรู้และทันต่อเหตุการณ์ ตามลำดับ

4.5 แนวทางในการพัฒนาและข้อเสนอแนะที่ได้จากการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม ประเด็นที่มีผู้เสนอมากที่สุด คือ ผู้บริหารควรดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี รองลงมาคือ ควรมีความโปร่งใสในการทำงานและดำรงตนอย่างพอเพียง ควรมีการส่งเสริมความร่วมมือกิจกรรมทางศาสนาอย่างต่อเนื่อง ควรมีการประชุมวางแผนการทำงานร่วมกันและทำงานเป็นทีม ควรมียึดหลักธรรม ในการบริหารงาน และควรมีส่งเสริมการอบรมธรรมะและนำมาประยุกต์ ใช้ในการทำงาน ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการวิจัยนั้น จะเห็นว่าแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ มีผลการศึกษาที่สามารถวิเคราะห์ห่อภิปรายผล เป็นลำดับได้ดังต่อไปนี้

1. แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ทั้งภาพรวม และรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นด้านพบว่า ด้านการสร้างควมพอประมาณมีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมา คือ ด้านการบริหารงานโดยใช้เหตุผล ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน ด้านการบริหารงานบนฐานความรู้ ส่วนด้านที่มีความเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการบริหารที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสกุสรณ์ กุมพาศ (2550) ทำการวิจัยเชิงสำรวจ เรื่องการบริหารงานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุบลราชธานี เขต 3 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุบลราชธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 335 คน ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารงานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นด้านพบว่า ด้านการสร้างควมพอประมาณมีค่าเฉลี่ย

สูงสุดรองลงมา คือ ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน ด้านการสร้างความปลอดภัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า การวางแผน โดยคำนึงถึงการจับบุคลากรและทรัพยากรอื่น ๆ ของโรงเรียนในการกำหนดนโยบายเป้าหมาย แผนปฏิบัติงานและโครงการต่าง ๆ ลำดับ 2 รองลงมา คือ พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและสังคมเพื่อความคุ้มค่าในการจัดการศึกษา ลำดับ 3 คือ รู้ประมาณการใช้จ่ายในการบริหารงานในโรงเรียนอย่างเหมาะสมกับสถานะการเงินของโรงเรียน ลำดับ 4 คือ วางแผนเกี่ยวกับการใช้จ่ายประจำวันล่วงหน้า และวางแผนงานอย่างรอบคอบทุกด้าน ด้านการบริหารงานโดยใช้เหตุผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ไม่มียึดความคิดของตนเองเป็นหลัก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ลำดับ 2 รองลงมา คือ สร้างความเป็นกันเองกับผู้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงาน ลำดับ 3 คือ สั่งงานโดยยึดหลักของความรู้ ความสามารถ เป็นหลัก ลำดับ 4 คือ รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน และปฏิบัติงานโดยไม่ใช้อารมณ์ แต่ใช้หลักวิชาการ ตามลำดับด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า จัดลำดับความสำคัญของโครงการก่อนการตัดสินใจมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ลำดับ 2 รองลงมา คือ เตรียมความพร้อมเกี่ยวกับมาตรการความปลอดภัยเป็นประจำ ลำดับ 3 คือ ปกป้องความเสี่ยง นานาประการ ลำดับ 4 คือ ตัดสินใจต่างๆ บนหลักประชาธิปไตย และประชุมปรึกษาหารือแก้ปัญหา และวางแผนงานกันเป็นประจำ ด้านการบริหารงานบนฐานของความรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า รู้จักกาลเทศะในการบริหารงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ลำดับ 2 รองลงมา คือ พัฒนาหลักสูตรที่มุ่งส่งเสริมผู้เรียนในลักษณะองค์รวมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ปัญญา และสังคม ทำให้ผู้เรียนพัฒนาอย่างต่อเนื่องในทุกช่วงชั้น ลำดับที่ 3 คือ ในการการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ผู้บริหารได้แสวงหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ ก่อนการตัดสินใจ ลำดับ 4 คือ วางแผนงาน ด้วยความรู้ ระมัดระวัง ศึกษาบุคคลอื่น และเข้าใจชุมชนอย่างลึกซึ้ง ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ทำบุญในวันสำคัญทางศาสนาและเข้าวัดฟังธรรมอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ลำดับ 2 รองลงมา คือ ส่งเสริมให้มีการจัดเข้าค่ายจริยธรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่คณะครู ลำดับ 3 คือ อดทนต่ออุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้น ลำดับ 4 คือ เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความประพฤติ เช่น ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มสุรา ไม่คบชู้สาว เป็นต้น และตรงต่อเวลาในการปฏิบัติราชการ ดังนั้น โรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จึงมีระดับการใช้แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา ในระดับมากทั้งภาพรวมและจำแนกรายด้านดังกล่าว

2. เปรียบเทียบแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จำแนกตามสถานภาพเพศ ตำแหน่ง และ ประสบการณ์ มีผลการศึกษาที่สามารถวิเคราะห์หรืออภิปรายผล เป็นลำดับได้ดังต่อไปนี้

2.1 เปรียบเทียบแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการสร้างความพอประมาณ และด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ทั้งในภาพรวมสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้เมื่อจำแนกเป็นรายด้านมีบางด้านที่ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สมศักดิ์ ตรงาม (2553 : 73 - 78) ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ทักษะคิดและความคิดด้านในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกัน ในตัวที่อยู่ในระดับมาก ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ และเวลาที่อยู่ในพื้นที่แตกต่างกัน มีผลต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2.2 เปรียบเทียบแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งในภาพรวมและจำแนกเป็นรายด้าน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของศศิพรรณ บัวทรัพย์ (2547) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า

1) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ศึกษาคณะนิติศาสตร์ จบการศึกษา ชั้น ม.6 ก่อนเข้ารับการศึกษาที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด ได้รับรู้ข้อมูล เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่อโทรทัศน์ ครอบครัว และเพื่อนหรือผู้นำกลุ่ม ตามลำดับ

2) ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นด้วยต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรับรู้ในเนื้อหาสาระ ด้านความเข้าใจในเนื้อหา สาระ ด้านการปฏิบัติหรือการประยุกต์และด้านการเผยแพร่ อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน

3) ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ เพศ คณะที่ศึกษา และการรับรู้จากครอบครัว ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ชั้นปีที่ศึกษา สาขาที่จบ ก่อนเข้าศึกษา ภูมิลำเนา การรับรู้จากสื่อมวลชนและการรับรู้จากเพื่อน หรือผู้นำกลุ่ม

2.3 เปรียบเทียบแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร

โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมมีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในภาพรวมและจำแนกเป็นรายด้านซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับการศึกษาของทสมนพร พุทธจันทร์ (2547 : 60 - 63) ได้ศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นในการดำเนินชีวิตตาม แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาข้าราชการจังหวัดราชบุรี” พบว่า ข้าราชการที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นชาย ช่วงอายุของข้าราชการ 31 - 40 ปี การดำรงตำแหน่งเป็นผู้ปฏิบัติ อายุการรับราชการ 11 - 19 ปี มีสถานภาพสมรส ระดับการศึกษาปริญญาตรี รายได้ต่อเดือน 10,001-20,000 บาท การได้รับ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงจากหนังสือพิมพ์มากที่สุด ระดับความคิดเห็นในการ ดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการรับรู้เนื้อหาสาระ ด้านการนำมาใช้ประโยชน์ และ ด้านการนำไปประยุกต์ใช้โดยภาพรวมอยู่ระดับค่อนข้างมาก

ดังนั้น ผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาที่มีแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีสถานภาพตำแหน่งต่างกัน โดยรวมมีความแตกต่างกันและรายด้านมีความแตกต่างกันคือ ด้านการสร้างความปลอดภัย ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน โดยด้านที่มีความไม่แตกต่างกันคือ ด้านการบริหารงาน โดยใช้เหตุผล ด้านการบริหารงานบนฐานความรู้ และด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งเพศต่างกัน โดยรวมมีความไม่แตกต่างกัน และรายด้านมีความไม่แตกต่างกัน ซึ่งมีประสบการณ์ในปฏิบัติงานต่างกัน โดยรวมมีความแตกต่างกัน และรายด้านมีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ

2.4 การวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาและข้อเสนอแนะที่ได้จากการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์

ปัญหาที่สำคัญมากที่สุด คือ ด้านการสร้างความปลอดภัยและด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน ในประเด็นเกี่ยวกับควร ไตร่ตรองปัญหาอย่างละเอียดและเน้นการมีส่วนร่วมในการทำงาน ด้านการบริหารงานโดยใช้เหตุผลในประเด็นเกี่ยวกับควรมีการมอบหมายงานตามความรู้ความสามารถและแบ่งงานให้ตรงกับผู้รับผิดชอบหรือฝ่าย ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน ในประเด็นเกี่ยวกับ ควรมีเน้นความถูกต้องและปฏิบัติตามระเบียบของทางโรงเรียน ด้านการบริหารงาน บนฐานของความรู้ในประเด็นเกี่ยวกับ ควรมีการกระตุ้นบุคลากรให้ขยันแสวงหาความรู้ ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม ในประเด็นเกี่ยวกับผู้บริหารควรดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี

ข้อเสนอแนะ

จากความมุ่งหมายผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหาร โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็น ของผู้บริหารและครูผู้สอน ควรนำมาพิจารณาเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่าระดับแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งภาพรวมและจำแนกเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากเป็นภาพสะท้อนว่าในการบริหาร โรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ ให้ความสำคัญต่อแนวทางการ ประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดังกล่าวมีค่าและความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคน ไทย ดังนั้น ผู้บริหารและครูควรที่จะดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้กระบวนการดำเนินการภายในโรงเรียน เป็นไปตามแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแนบแน่น
2. เศรษฐกิจพอเพียงจะดำเนินไปได้ดี ด้วยการประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนปฏิบัติตาม ที่ขอให้อย่าลืมที่จะปฏิบัติในเรื่อง ความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ อดทน ปฏิบัติตนเป็นคนดี ดำเนิน ชีวิตแบบเรียบง่ายให้พอเพียง พอกิน และพอใช้ โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. ปลุกฝังค่านิยมพื้นฐานแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับ ผู้บริหารและบุคลากรและเยาวชนภายในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาซึ่งให้คำตอบเพียงสภาพความเป็นจริง กว้างๆ ไม่ได้สะท้อนผลของแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม ดังนั้นการวิจัยในครั้งต่อไปควรในลักษณะการวิจัยเชิงปฏิบัติการ หรือการวิจัยกึ่งทดลองที่สะท้อนถึงผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม
2. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นหรือปัจจัยอื่นที่มีอิทธิพลต่อแนวทางการประยุกต์ ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนของผู้บริหารและครูสถานศึกษา
3. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงในการบริหาร โรงเรียนของผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ และเขตอื่นต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajaphat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. (2549). **คู่มือปฏิบัติการเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน เพื่อยกระดับรายได้ครัวเรือน**. สำนักส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2551). **องค์ความรู้และภูมิปัญญาของศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้าน**. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กิริติวัฒน์ อัครเส. (2543). **การดำเนินงานตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น : กรณีศึกษาโรงเรียนห้วยชัน**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2550). **หลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ทำอย่างไรให้สัมฤทธิ์ผลในการศึกษาวันนี้**. รายสัปดาห์. ปีที่ 7 (ฉบับที่ 315).
- ทสมนพร พุทธจันทร์. (2547). **ความคิดเห็นในการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาข้าราชการจังหวัดราชบุรี**. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาดังคม). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นภัสวรรณ ชื่นฤดี. (2550). **การพัฒนาสาระการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ตามแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียง**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชาการศึกษานปฐมวัย). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปรียานุช พิบูลสราวุธ. (2549). **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประเวศ วะสี. (2543). **กระบวนการทางปัญญา**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี - สฤษดิ์วงศ์ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- พัฒนาภรณ์ ฉัตรวิโรจน์. (2545). **บทบาทของครูในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- พระมหาประทีป พรหมสิทธิ์. (2545). การศึกษาวิเคราะห์เชิงปรัชญาเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง.
รายงานการศึกษาอิสระปริญญามหาบัณฑิต. (สาขาวิชาปรัชญา) บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542,” ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 116 ตอนที่ 74 ก.
หน้า 11 - 16, มกราคม 2542.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2542). หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รัตนา แก้วเสน. (2554). การวางแผนระดับท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาที่สมดุลด้วยตารางวางแผน
เศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาเศรษฐศาสตร์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- วิชัย รูปคำดี. (2552). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาชุมชน. ศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วลัยพรรณ จันทร์หอม. (2553). การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของครู
โรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์ จังหวัดกาญจนบุรี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
(สาขาวิชานโยบายสาธารณะ). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ศศิพรรณ บัวทรัพย์. (2547). ความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง. ภาคนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมคิด บางโม. (2544). การบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏพระนคร.
- สมบัติ จันทร์วงศ์. (2531). การศึกษาพุทธอุโทเบียง. กรุงเทพฯ : มูลนิธิธรรมสันติ.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2523). การบริหารงานบุคคลแผนใหม่. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมพร เทพสิทธิ์า. (2550). การดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนและแนวคิดเศรษฐกิจ
พอเพียง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในบริบทของศาสนาและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ :
สมชายการพิมพ์.
- สมยศ นาวิการ. (2525). การบริหารแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ: ธรรมศาสตร์.
- สมยศ นาวิการ. (2544). การบริหารเชิงกลยุทธ์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- สมศรี จะนะวงษ์. (2544). การวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้กิจกรรมทางเศรษฐกิจ
และการกระจายรายได้ในชุมชนที่ใช้แนวทางการพัฒนาแบบเศรษฐกิจพอเพียง.
รายงานการค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- สมศักดิ์ ตรงงาม. (2553). การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของ
ประชาชนในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์
มหาบัณฑิต (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สมาน อัสวภูมิ. (2549). การบริหารการศึกษาสมัยใหม่ แนวคิด ทฤษฎี และการปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2.
อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.
- สิริศักดิ์ หนองมรก. (2550). การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา แขวงสาละวัน สาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาว. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุบลราชธานี.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2549). ใต้เบื้องพระยุคลบาท. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : มติชน.
- เสถียร ยุระชัย. (2550). เศรษฐกิจพอเพียง. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด.
กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). รายงานสถานการณ์
ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย. วันที่ 6 กรกฎาคม 2550 ศูนย์แสดงสินค้า
และการประชุมอิมแพ็คเมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2552). เศรษฐกิจสร้างสรรค์
รายงานการศึกษาเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : บริษัท บี.ซี. เพรส (บุญชิน) จำกัด.
- อภิชัย พันธเสน. (2549). สังเคราะห์องค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- อภิชัย พันธเสน และสรวิชัย เปรมชื่น. (2549). การประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับ
อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- อภิชัย พันธเสน และคณะ. (2550). สังเคราะห์องค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ :
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- Agthe, R. R. (1980). "The Elementary Principals Perceptions of their own and the Teacher
Roles in Curriculum Decision Making". Dissertation Abstracts International,
40 (6), 3067 – 3077 – A

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Rajabhat University

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี Rajabhat University

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตั้งแต่ผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว๑๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๖ มีนาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์สายใจ ทันทการ

ด้วย นางวันชพร พรภิญโญยิ่ง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาเขต อำเภอเมืองบุรีรัมย์ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ปาโนรัมย์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและ ประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำ การวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๔๐๑ - ๒

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/๑๑๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจรัส อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๖ มีนาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.รพีพรรณ พงษ์อินทร์วงศ์

ด้วย นางวันชพร พรภิญโญยิ่ง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาเขต อำเภอเมืองบุรีรัมย์ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ปาโนรัมย์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและ ประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำ การวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑ - ๒

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว๑๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๖ มีนาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายศรัทธา เหมือนถนอม

ด้วย นางวันชพร พรภิญโญยิ่ง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาเขต อำเภอเมืองบุรีรัมย์ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ปาโนรัมย์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและ ประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำ การวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมकुณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑ - ๒

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ที่ทดลองเครื่องมือการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Rajabhat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/๑๓๑๔

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ถนนจรัส อำเภอเมืองบุรีรัมย์

จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุมัติคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๑

ด้วย นางวันชพร พรภิญโญยิ่ง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ปาโนรัมย์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือ ในการวิจัยที่จะใช้กลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางวันชพร พรภิญโญยิ่ง ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับ กำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑-๒

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี Rajabhat University

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว๘๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจระ อำเภอมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหัวคิ้ว

ด้วย นางวนัชพร พรภิญโญยิ่ง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาเขต อำเภอมืองบุรีรัมย์ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ปาโนรัมย์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยการนี้นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัย ดังกล่าว

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑-๒

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว๘๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมารีย์อนุสรณ์

ด้วย นางวนัชพร พรภิญโญยิ่ง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาเขต อำเภอเมืองบุรีรัมย์ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ปาโนรัมย์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัย ดังกล่าว

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๔๐๑-๒

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว๘๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลธรีรา

ด้วย นางวนัชพร พรภิญโญยิ่ง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาเขต อำเภอเมืองบุรีรัมย์ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ปาโนรัมย์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัย ดังกล่าว

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงมล สมकुณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑-๒

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี Rajabhat University

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่อง

แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชน
ระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาเอกชนระดับประถมศึกษา เขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์
2. ข้อมูลที่ได้รับจะนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น ไม่มีผลกระทบต่อกรปฏิบัติหน้าที่และสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ประการใด โปรดตอบแบบสอบถามตามสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด เพื่อผลการวิจัยที่เที่ยงตรง ซึ่งจะประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษาเอกชนต่อไป
3. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชน ใน 5 ด้าน ดังต่อไปนี้
    1. ด้านการสร้างภาพพจน์
    2. ด้านการบริหารงานโดยใช้เหตุผล
    3. ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน
    4. ด้านการบริหารงานบนฐานของความรู้
    5. ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม
  - ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

ขอขอบพระคุณที่ให้ความกรุณาตอบแบบสอบถามนี้

นางวนัชพร พรภิญโญยิ่ง

นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหาร

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 1

สถานภาพและข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

โปรดกาเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับท่านมาก

ที่สุด

1. เพศ
  - ชาย
  - หญิง
2. อายุ
  - อายุต่ำกว่า 25 ปี
  - อายุระหว่าง 25 - 30 ปี
  - อายุระหว่าง 31 - 35 ปี
  - อายุระหว่าง 36 - 40 ปี
  - อายุ 41 ปีขึ้นไป
3. ตำแหน่ง
  - ผู้บริหาร
  - ครู
4. วุฒิการศึกษาสูงสุด
  - ต่ำกว่าปริญญาตรี
  - ปริญญาตรี
  - ประกาศนียบัตรบัณฑิต
  - ปริญญาโท
  - สูงกว่าปริญญาโท
  - อื่นๆ (ระบุ).....
5. ประสบการณ์ในการทำงาน
  - ประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี
  - ประสบการณ์ 5 - 10 ปี
  - ประสบการณ์ 11 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2

แบบสอบถามระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ในการบริหาร โรงเรียนเอกชน ใน 5 ด้าน

- คำชี้แจง** โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตาราง “ระดับการปฏิบัติ” ที่ตรงกับการปฏิบัติของท่านมากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มีความหมายดังนี้
ระดับ 5 หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ระดับ 3 หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
ระดับ 1 หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การดำเนินงาน	ระดับปฏิบัติงาน				
	5	4	3	2	1
ด้านการสร้างความพอประมาณ					
1. เตรียมความพร้อมทุกด้าน เช่น จัดประชุมคณะทำงานก่อนปฏิบัติงาน					
2. ได้มีการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณอย่างรอบคอบทุกด้าน					
3. ได้ใช้หลักการความพอดีหรือความสมดุลระหว่างรายรับกับรายจ่ายในการจัดทำ แผนงบประมาณ					
4. รู้จักประมาณการใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสถานะทางการเงินของโรงเรียน					
5. ใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรรมา					
6. มีความระมัดระวังในการก่อหนี้ล่วงหน้า ไม่เกินวงเงินงบประมาณที่จะได้รับการจัดสรรมายัง โรงเรียน					
7. ได้บูรณะซ่อมแซมอุปกรณ์ต่างๆ ให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานเพื่อไม่ให้สิ้นเปลืองงบประมาณในการจัดซื้อของใหม่					
8. ส่งเสริมให้ครูนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน					
9. ได้พัฒนาหลักสูตรให้มีสาระปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และสังคม เพื่อความคุ้มค่าในการจัดการศึกษา					
10. ดำรงทรัพยากรต่างๆ รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อนำมาช่วยในการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน					
ด้านการบริหารงานโดยใช้เหตุผล					
11. รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน					
12. พิจารณาความดี ความชอบจากผลของการปฏิบัติงานเป็นหลัก					
13. การตัดสินใจต่างๆ บนหลักประชาธิปไตย					

การดำเนินงาน	ระดับปฏิบัติงาน				
	5	4	3	2	1
14. เสนอความคิดเห็นในการปฏิบัติงานที่ด้วยหลักการและเหตุผลเสมอ					
15. ปฏิบัติงานบนพื้นฐานการรับฟังความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นจากคนส่วนใหญ่					
16. ปฏิบัติงานโดยไม่ใช้อารมณ์แต่ใช้หลักวิชาการ					
17. สั่งงานโดยยึดหลักของความรู้ความสามารถเป็นหลัก					
18. บริหารงานแบบมีส่วนร่วม					
ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน					
19. บริหารจัดการสถานศึกษาโดยคำนึงถึงความต้องการของชุมชนและนักเรียนเป็นหลัก					
20. ปกป้องความเสี่ยงนานาประการ เช่น การใช้จ่ายเงินไม่เป็นไปตามแผน					
21. เตรียมความพร้อมเกี่ยวกับมาตรการความปลอดภัยทุกครั้งก่อนปฏิบัติงานตามแผน					
22. เตรียมการประชุมวางแผนก่อนการทำงานต่างๆ ในโรงเรียนเสมอ					
23. ประชุมปรึกษาหารือแก้ปัญหาและวางแผนงานกันเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง					
24. จัดรายจ่ายให้สมดุลกับรายรับเพื่อสร้างความประหยัดทุกรูปแบบ					
25. ใช้จ่ายอย่างมีเหตุผลตามความจำเป็นไม่เกินตัวเป็นแบบอย่างที่ดี					
26. ประเมินศักยภาพของสถานศึกษาก่อน การตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ					
27. นำภูมิปัญญาท้องถิ่นและขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชนมาใช้ประกอบการเรียนการสอน					
28. สร้างความตระหนักในการเป็นเจ้าขององค์กรร่วมกัน					

การดำเนินงาน	ระดับปฏิบัติงาน				
	5	4	3	2	1
29. สร้างความเป็นกันเองกับได้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานบรรลุความสำเร็จ					
ด้านการบริหารงานบนฐานของความรู้					
30. วางแผนในการดำเนินงานจัดการจัดบุคลากรและทรัพยากรอื่นๆ ของโรงเรียนในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ตามแผนปฏิบัติงานและโครงการต่างๆ ที่โรงเรียนกำหนด					
31. วางแผนงานด้วยข้อมูล ข่าวสาร					
32. บริหารงานเป็นไปตามกำหนดเวลา					
33. เป็นผู้แสวงหาความรู้ใหม่ๆ ที่ทันสมัย อยู่เสมอ					
34. การตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ผู้บริหารได้แสวงหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ ก่อนการตัดสินใจ					
35. ตัดสินใจปัญหาด้วยข้อมูลสารสนเทศ					
36. ศึกษาข้อมูลจนเกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหาร สถานศึกษาเป็นอย่างดี					
37. ศึกษาบุคคลอื่นและเข้าใจชุมชน อย่างลึกซึ้ง					
38. ยอมรับความเปลี่ยนแปลงตามหลักวิชาการ					
ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม					
39. ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา และ อุเบกขาในการบริหารงาน					
40. บริหารงานโดยยึดถือหลักธรรมเป็นแนวทาง ในการปฏิบัติงาน					
41. ปฏิบัติตนกับครูทุกคนในโรงเรียนอย่างเท่าเทียมกัน					
42. ปฏิบัติกับครอบครัวเป็นตัวอย่างที่ดีของบุคลากร ในโรงเรียน					
43. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนมีการ นำหลักคำสอนมาใช้ในชีวิตประจำวัน					

การดำเนินงาน	ระดับปฏิบัติงาน				
	5	4	3	2	1
44. จัดกิจกรรมนำนักเรียน และครูเข้าวัดปฏิบัติธรรม เป็นประจำในวันสำคัญทางศาสนา					
45. สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ อย่างเห็นได้ชัดเจน					
46. ส่งเสริมให้มีการจัดเข้าค่ายจริยธรรม เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่คณะครู					
47. ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติราชการมีความรับผิดชอบงาน ในหน้าที่สม่าเสมอ					
48. ขยันขันแข็งอยู่เป็นนิตย์และอดทนต่ออุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้น					
49. เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความประพฤติ เช่น ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มสุรา ไม่คบชู้ เป็นต้น					
50. มีความโปร่งใสในการปฏิบัติงานและเป็นตัวอย่าง ของการเป็นผู้ไม่มีหนี้สิน					

ตอนที่ 3
ความคิดเห็นเพิ่มเติม

คำชี้แจงสำหรับผู้ตอบ : ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับ
แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหาร โรงเรียนเอกชนใน 5 ด้านต่อไปนี้

1. ด้านการสร้างความปลอดภัย

.....

.....

.....

2. ด้านการบริหารงานโดยใช้เหตุผล

.....

.....

.....

3. ด้านการสร้างภูมิคุ้มกัน

.....

.....

.....

4. ด้านการบริหารงานบนฐานของความรู้

.....

.....

.....

5. ด้านการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม

.....

.....

.....

ขอขอบคุณพระองค์เป็นอย่างสูงที่กรุณาตอบแบบสอบถามอย่างครบถ้วนทุกท่าน

ภาคผนวก จ
คำดัชนีความสอดคล้อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Buriram Rajabhat University

ตาราง ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	คะแนนพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
26	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
33	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
34	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
35	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
36	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
37	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
38	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
39	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
40	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
41	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
42	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
43	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
44	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
45	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
46	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
47	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
48	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
49	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
50	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางวนัชพร พรภิญโญยิ่ง
วัน เดือน ปีเกิด	18 ตุลาคม พ.ศ. 2520
สถานที่เกิด	69 หมู่ที่ 11 ตำบลแสงสพัน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ 31130
ตำแหน่ง	ครู โรงเรียนฮั่วเคี้ยว
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนฮั่วเคี้ยว ตำบลในเมือง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ 31000
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2532 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ้านบุชีเหล็ก พ.ศ. 2535 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนจตุรราษฎร์พิทยาคม พ.ศ. 2538 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบัวหลวงพิทยาคม พ.ศ. 2542 ปริญญาตรี (ค.บ.) สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ พ.ศ. 2561 เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (ศ.ม.) สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์